

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Geografie

Studijní obor: Geografie a kartografie

Josef LOCHMAN

**GEOPOLITIKA GLOBÁLNÍCH A REGIONÁLNÍCH
AKTÉRŮ V JIHOČÍNSKÉM MOŘI**

**GEOPOLITICS OF GLOBAL AND REGIONAL ACTORS
IN THE SOUTH CHINA SEA**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Martin Lepič

Praha 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze dne 18. 5. 2016

.....

Josef Lochman

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucímu své práce Mgr. Martinu Lepičovi za jeho cenné rady, přístup a čas, jenž věnoval této bakalářské práci. Dále bych rád poděkoval své rodině, která mě všemi možnými způsoby v průběhu studia plně podporovala, a mým přátelům.

GEOPOLITIKA GLOBÁLNÍCH A REGIONÁLNÍCH AKTÉRŮ V JIHOČÍNSKÉM MOŘI

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá územním sporem v Jihočínském moři a jeho geopolitickými podmíněnostmi. Cílem práce je zodpovězení následujících výzkumných otázek metodou systematické rešerše: Která sporná území, která jsou primárním zdrojem napětí? Které faktory mohou v budoucnu vyvolat konflikt? Jaké jsou důvody stupňované čínské aktivity v oblasti? Metoda systematické rešerše odborné literatury je použita ke shromáždění evidence a zodpovězení výzkumných otázek. Teoretický rámec práce tvoří spor mezi klasickou a kritickou geopolitikou. Zatímco státem vedená hegemonická politika je obvykle založená na dřívějším přístupu, kritická geopolitika je zejména prospěšná pro kritický pohled výzkumníka. Analýzou literatury se ukázalo, že nejvíce nárokoványmi útvary v Jihočínském moři jsou Spratlyho a Paracelovy ostrovy, na které si nárokuje suverenitu nejvíce států. V rámci jejich přilehlých vod jsou velké zásoby energetických surovin potřebných k ekonomickému růstu Číny i ostatních států v oblasti. Čína roku 2010, posílená svým ekonomickým a vojenským růstem, prohlásila moře svým národním zájmem. Neústupnost a větší asertivita Číny a zvyšující se počet vojenských sil cizích států na moři zvýšily možnost, že konflikt může vyvstat pouhou špatnou kalkulací nějakého státu.

Klíčová slova: Jihočínské moře, geopolitika, Čína, Spratlyho ostrovy, Paracelovy ostrovy

GEOPOLITICS OF GLOBAL AND REGIONAL ACTORS IN THE SOUTH CHINA SEA

Abstract

This bachelor thesis focuses on territorial disputes in the South China Sea as well as on the geopolitical conditions of such occurrence. The aim of the thesis is to answer the following research questions: Which contested terrains are the primary sources of tension in the area? Which factors can possibly cause a military conflict? And what are the reasons for increasing Chinese claims in the region? The method of systematic review of scholarly literature is used to collect the evidence and answer the research questions. Theoretical framework of the thesis is based on the disputes between classical and critical geopolitics. While the state-led hegemonic politics is usually based on the former approach, the critical geopolitics is especially useful for critical insight made by researcher. As the evidence shows, the most contested terrains in the South China Sea are Spratly and Paracel Islands, because the sovereignty upon them is claimed by most of the countries. Large reserves of energy resources can be found within the island's adjacent waters. These are required by China as well as other countries in the region in order to facilitate an economic growth. Since 2010, China, strengthened by its economic and military progress, has appointed the sea to be its national interest. Stubbornness and bigger assertiveness of China as well as increasing numbers of foreign armed forces in the sea increase the possibility that conflict could arise from a mere miscalculation of some country.

Key words: South China Sea, geopolitics, China, Spratly Islands, Paracel Islands

Obsah

Seznam použitých zkratk	8
Seznam tabulek	9
Seznam obrázků	9
1 Úvod	10
2 Metodika	12
2.1 Pracovní schéma rešerše a aplikovaný postup	12
3 Teoretický rámec pro interpretaci	15
3.1 Klasická geopolitika	15
3.2 Kritická geopolitika	15
3.3 Čínská geopolitika	17
4 Geografické vymezení	19
4.1 Jihočínské moře a jeho potenciál	19
4.2 Územní nároky států	21
5 Syntéza výsledků systematické rešerše	26
5.1 Sporná území Jihočínské moře	26
5.1.1 Ostrovy a souostrovní	26
5.1.2 Právní rozsah ostrovů	27
5.1.3 Strategický význam ostrovů	28
5.1.4 Čínské územní nároky	31
5.2 Faktory vyvolávající konflikt a důvody zvýšené čínské aktivity v oblasti	32
5.2.1 Čínský nacionalismus, národní zájem	33
5.2.2 Čínský vzestup	34
5.2.3 Multilaterální spor, představení síly a dohoda Filipín s USA	35
5.2.4 Komplexnost území a ropná krize	36
5.2.5 Tchaj-wan	37
5.2.6 Ostatní	37
5.2.7 Modelové situace vedení konfliktu v Jihočínském moři	38
6 Závěr	40
7 Literatura a zdroje dat	42
7.1 Literatura	42

7.2	Zdroje dat.....	45
	Přílohy.....	46

Seznam použitých zkratk

UNCLOS	Úmluva organizace spojených národů o mořském právu
ASEAN	Sdružení národů jihovýchodní Asie
USA	Spojené státy americké
OSN	Organizace spojených národů
HDP	Hrubý domácí produkt

Seznam tabulek

Tabulka 1: Klíčová slova	13
Tabulka 2: Charakteristiky o pobřežních státech Jihočínského moře	19
Tabulka 3: Konkrétní faktory a důvody a jejich četnosti	33
Tabulka 4: Modelové situace vedení konfliktu v Jihočínském moři	39

Seznam obrázků

Obrázek 1: Naleziště nerostných surovin v Jihočínském moři	20
Obrázek 2: Mapa předložená OSN Čínou jako reakce na společné podání Malajsie a Vietnamu na nárok kontinentálního šelfu	23
Obrázek 3: Politická mapa, sporná území a výlučné ekonomické zóny v Jihočínském moři ..	24
Obrázek 4: Námořní cesta v Jihočínském moři	30

1 Úvod

Předmětem této bakalářské práce jsou geopolitické podmíněnosti stupňujícího se napětí v Jihovýchodní Asii, konkrétně v oblasti Jihočínského moře. Napětí je způsobeno vysokým počtem aktérů globálních (Čína, USA) i regionálních (Čína, Filipíny, Vietnam) (Simon 2012), kteří zde usilují o posílení svých geopolitických pozic. Cíle jednotlivých aktérů v oblasti se nevyhnutelně dostávají do vzájemného konfliktu a generují tak sporná území (Elden 2010), o jejichž kontrolu státy soupeří. Tento akt soupeření v Jihočínském moři je velmi aktuální a mnoho odborných článků věnujících se tomuto tématu pochází z nedávné doby, případně stále vznikají nové. S aktuálností tématu souvisí i množství zpráv ve zpravodajských médiích, které se důkladněji věnují mezinárodním sporům. Větší zájem o toto téma mají ale spíše zahraniční zpravodajství jako The Guardian nebo Al Jazeera.

Územní spor je dlouhodobějšího charakteru. První okupace proběhla na Paracelových ostrovech a je datována do 50. let 20. století, kdy o suverenitu soupeřily Čína a Vietnam. Již v minulosti několikrát došlo k eskalaci napětí v regionu. Eskalaci např. vyvolala situace v 70. letech, kdy Filipíny okupovaly několik sporných ostrovů ve Spratlyho souostroví a ropná krize umocnila vzniklé napětí (Sun 1995). Tato práce je ale vztažena k událostem vzniklým v posledních letech. The Guardian (2015) zveřejnil zprávu, jak Peking reagoval velmi agresivní rétorikou na manévry americké námořní loď vyplouvající do sporných vod, označil americký akt jako obtěžování čínské suverenity a prohlásil, že se nebojí války se Spojenými státy v Jihočínském moři.

V českém prostředí je nestabilita v regionu spíše v mediálním pozadí na úkor Islámského státu nebo imigrační vlny směřující do Evropy. Mediální nezaujetí ale nic nemění na důležitosti a geopolitickém rozsahu sporů v Jihočínském moři. Oblast má význam rovněž především z ekonomického a geoekonomického hlediska, například díky velkým zásobám ropy a zemního plynu (Steffens 2013). Pro tuto práci jsem tedy vybral případ Jihočínského moře kvůli velké nerovnováze mezi sledovaností a důležitostí konfliktu.

Cílem práce je podrobněji analyzovat situaci v Jihočínském moři, čínskou (geo)politiku i roli dalších regionálních a globálních aktérů, kteří se svou působností přidávají do konfliktu. Práce by měla poskytnout širší náhled nad tento problémový region, a to skrze využití metody systematické rešerše odborné literatury.

Výzkumné otázky se týkají faktorů, které mají potenciál vyvolat konflikt, rolí aktérů (především stupňovaná aktivita Číny) při rozdmýchání potencionálního konfliktu a definování konkrétních nárokových území v Jihočínském moři.

Otázka č. 1: Jaké faktory mohou způsobit vypuknutí konfliktu v oblasti?

Všechny zúčastněné státy si jsou vědomy významu Jihočínského moře pro prosazení svých geopolitických a ekonomických zájmů. Angažovanost jednotlivých států může kvůli překrývajícím se zájmům nad územími vyvolat konflikt, a proto je důležité určit kroky, které konflikt potencionálně eskalují, aby šlo těmto krokům předejít.

Otázka č. 2: Z jakých důvodů Čína v posledních letech zvýšila svoji aktivitu v Jihočínském moři?

Čína v roce 2009 předložila Organizaci spojených národů (OSN) nároky, na naprostou většinu území Jihočínského moře (Simon 2012). V rámci této otázky také bude popsána role aktérů jak regionálních (Vietnam, Čína, Filipíny), tak globálních (Indie, USA), které mohou být jedním z důvodů čínské stupňované aktivity.

Otázka č. 3: Na kterých územích dochází ke střetu nároků jednotlivých aktérů?

Ovládnutí určitých území by mělo za následek celkovou suverenitu nad mořem (například díky dohodě o výlučných ekonomických zónách). Konkrétní území jsou z toho důvodu nesmírně důležitá pro rozšíření vlivu v regionu.

Práce je rozdělena do následujících kapitol. Úvod práce pojednává obecně o tématu a jeho relevanci a stanovuje cíle práce a výzkumné otázky. Následuje kapitola věnovaná metodice, v níž je popsán postup systematické rešerše literatury a jeho konkrétní využití v práci. Teoretické zarámování v kapitole 3 se věnuje geopolitice; nejdříve té klasické, následně kritické a v návaznosti na ni i faktorů, jimiž může být ovlivněno geopolitické chování Číny. Kapitola 4, geografické vymezení, se zaměřuje na Jihočínské moře, jeho suroviny a ekonomický potenciál, a státy, které se nacházejí v tomto regionu. Syntéza poznatků a interpretace rešerše je rozdělena do dvou podkapitol. Zatímco první je vztažena ke sporným ostrovům, druhá se týká faktorů, které mohou vyvolat konflikt, a důvodů zvýšené čínské aktivity. Poslední kapitola, závěr, sumarizuje poznatky z předchozí kapitoly a aplikuje teoretický koncept na práci.

2 Metodika

Jakožto metodický rámec využívá tato práce metodu systematické rešerše odborné literatury. Za rozcestník a jako částečná inspirace byla využita bakalářská práce V. Bořila (2015). Hlavní kostra postupu systematické rešerše byla převzata z práce Petticrewa a Robertse (2006). Sekundárním zdrojem jsou Higgins, Green (2008) a Ryan (2010), které slouží jako doplňující zdroj pro komparaci a náhled na zhotovení systematické rešerše z více pohledů.

Petticrew a Roberts (2006, s. 9-10) zmiňují, že: „systematické rešerše jsou podobné vědeckým metodám, které jednoznačně usilují o omezení systematické chyby, zejména snaží se identifikovat, posoudit a syntetizovat všechny relevantní výzkumy“. Tato metoda se blíží k průzkumu, při kterém je ale namísto určitých subjektů zkoumána literatura. Vyznačuje se jasně definovaným postupem a její cíl je odpovědět na specifickou otázku namísto pouhého obecného shrnutí (Petticrew, Roberts 2006). Výhodou systematických rešerší může být například kombinování s kvantitativními studiemi k větší věrohodnosti výsledků, nebo může přinést výsledek o jevu skrze široké spektrum různých empirických metod (Ryan 2010).

2.1 Pracovní schéma rešerše a aplikovaný postup

Základní kostru systematické rešerše Petticrew a Roberts (2006) definovali jako:

- 1 stanovení výzkumných otázek či hypotéz,
- 2 rozhodnout, které články a za jakých časopisů budou do systematické rešerše zahrnuty,
- 3 provést komplexní vyhledávání vybraných typů článků,
- 4 zredukovat články dle toho, zda splňují stanovená kritéria,
- 5 kriticky ohodnotit zahrnuté články a jejich výpovědní hodnotu,
- 6 syntéza poznatků článků a posouzení koheze získané evidence,
- 7 publikovat výsledky.

Ad (1): Při výběru výzkumných otázek je nutné provést hledání, jestli neexistují jiné systematické rešerše na podobné téma, nebo aby nebyly výzkumné otázky příliš obsáhlé. Systematická rešerše by pak z těchto důvodů nemusela být vhodná metoda (Petticrew, Roberts 1996).

Otázky byly formulovány zejména ke hlavnímu aktérovi, Číně, a jejímu vztahu k Jihočínskému moři a současnému dění v oblasti. Tedy, na kterých územích se kříží nároky jednotlivých aktérů, z jakých důvodů Čína posiluje svoji pozici v oblasti a co může vést

k nasazení armád v oblasti. Evidence pro zodpovězení stanovených otázek bude předmětem vyhledávání a zhodnocení v analytické části práce. Na podobné téma nebyla nalezena žádná jiná systematická rešerše.

Ad (2): Vyhledávány byly pouze články z impaktovaných časopisů, a to z důvodů souvisejících s rozsahem bakalářské práce. Pro vyhledávání byla využita databáze *Web of Science* (WoS).

Počáteční rok pro vyhledávání článků byl zvolen rok 2009, jelikož se v březnu toho roku s Čínskou lidovou armádou střetla americká pozorovací loď *Impeccable* (The Guardian 2009, Al Jazeera 2009) a zároveň s nastoupením Baracka Obamy do úřadu prezidenta USA došlo k výraznému zaměření americké politiky na oblast Jihovýchodní Asie (Christensen 2015). Horní hranice vydání nebyla v důsledku pokračování vydávání článků zaměřujících se k tomuto problému (nejnovější článek od Kima (2016) byl stažen 1. 4. 2016; vydán 29. ledna). Nutností pro vyhledané články je také úzké spojení s Jihočínským mořem.

Ad (3): Vyhledávání literatury bylo prováděno podle klíčových slov (viz *Tabulka 1*). Klíčová slova byla definována a rozdělena do tří řádů podle jejich očekávané relevance. Klíčová slova prvního řádu byla pro vyhledávání jako první, atd. Pro redukci výsledků byl na serveru WoS použit filtr: „*Research Domains*“ jako: „*Social Sciences*,“ aby z výsledků vyhledávání byly odstraněny články věnující se výzkumům fyzické geografie (oceánografie, geologie). Z důvodu velkého množství výsledků byl počet zredukován dalším klíčovým slovem, které lze na WoS použít (*Search within results for...*).

Vyhledávání bylo umožněno přes vzdálený přístup Karlovy univerzity, díky kterému byl článek zobrazen a následně stažen do počítače, aby v budoucím vypracování bakalářské práce se nemusel znovu vyhledávat a byl tak k dispozici i mimo připojení k internetu.

Tabulka 1: Klíčová slova

Řád klíčových slov	Klíčová slova
1.	South China Sea; Conflict; Chinese Claims; Dispute
2.	Spratly Islands; Paracel Islands; Scarborough Shoal; U-shaped Line
3.	Tension; ASEAN; Southeast Asia; Artificial Islands; USA; China

Ad (4): Prvotní odmítnutí článku bylo způsobeno přečtením abstraktu, pokud jasně definoval odlišné spektrum zájmu autora, tj. vůbec neodpovídal na stanovené výzkumné otázky. Dále bylo od článku upuštěno v případě, že článek nezodpověděl alespoň 2 výzkumné otázky, protože každý článek se třeba jen minimálně dotýkal sporných území, ale nepřinášel

žádné nové informace. Odpovědi na první výzkumnou otázku se tudíž s každým článkem opakovaly a přestávaly být pro práci přínosné. U několika článků se vyskytl problém s absencí předplaceného přístupu k databázi. Tyto články tedy nebyly do analýzy z důvodu nepřístupnosti zahrnuty.

Celkem bylo nejdříve podle abstraktu vybráno 27 článků. Téměř všechny články (25) byly vyhledány podle klíčového slova „South China Sea,“ které pravděpodobně dostatečně konkretizovalo výzkumný motiv.

Po přečtení 27 vybraných článků bylo 15 odebráno, protože nedokázaly jednoznačně zodpovědět na 2 z 3 výzkumných otázek.

Ad (5; 6): V práci byla syntéza a kritické hodnocení zhotoveny způsobem podobným tabulkám, které doporučují Petticrew a Roberts (2006). Po přečtení a prostudování článků byly v každém článku zvýrazněny věty, které odpovídaly na stanovené výzkumné otázky. Zvýrazněné věty poté byly importovány do wordovského dokumentu, ve kterém byly označeny číslem článku, v němž se nacházejí, stranou ve článku kvůli lepšímu přehledu a stručným popisem, který napovídal do fáze sepsání, pro kterou situaci se věty hodí. Po dokončení byl dokument uložen jako pdf formát.

10 článků bylo označeno vysokou relevancí, protože v nich byly odpovědi na všechny výzkumné otázky, zbylé dva články byly označeny nižší relevancí, která značí, že v článku byly odpovědi pouze na 2 výzkumné otázky, ale byly rovněž zařazeny do analýzy (v obou článcích nebyla popsána zvýšená čínská aktivita v Jihočínském moři) (viz Příloha 1).

3 Teoretický rámec pro interpretaci

3.1 Klasická geopolitika

V roce 1899 Rudolf Kjellén jako první použil pojem geopolitika, která se stala atraktorem pro problematiku ve 20. století (Dalby, Ó Tuathail 1996). Tento termín je sice obtížné definovat, jak tvrdí Kristof (1960, cit. v Ó Tuathail, Agnew 1992), ale Ó Tuathail a Agnew (1992, s. 79) přicházejí s definicí, že: „v běžném akademickém porozumění se geopolitika týká geografie mezinárodní politiky, obzvláště vztahem mezi fyzickým prostředím (lokace, zdroje, teritorium, atd.) a chováním zahraniční politiky“.

Halford J. Mackinder (1904) se geopolitice věnuje v ohledu jejího ovlivnění geografii. Ve svém článku zmiňuje několik civilizací, které se postupně šířily světem (např. Vikingové ze Skandinávie ke břehům Evropy a dále skrz evropské řeky). Dále především představuje ideu státu jakožto živoucího organismu, který pro své přežití potřebuje prostor a zdroje. Prostorové roztahování jednotlivých států má za následek nevyhnutelné generování sporných území, jako jsou ta v Jihočínském moři. Expanze států je důsledkem nerovnoměrnosti v rozložení populace, zdrojů a území, která vede k přirozené expanzi států, aby došlo k uspokojení jejich přirozených potřeb (Tomeš 2000).

V postmoderním pojetí se s geopolitikou setkáváme především ve formě kritických přístupů, čili s tzv. kritickou geopolitikou. Tu Tomeš (2000, s. 163) uvádí, jako „nové přístupy a diskuzi nad problematikou geopolitiky a její kritickou reflexi, která povede k renesanci či revitalizaci „pozitivního“ myšlení a přístupu k politice, a zejména k objektivnějšímu poznání i ke kvalitnějšímu rozhodování (v praktické mezinárodní politice)“.

3.2 Kritická geopolitika

Představitelé kritické geopolitiky argumentují, že geopolitika je daleko komplexnější a rozsáhlejší téma než jím byla do doby kritické geopolitiky; kritizují, že ortodoxní geopolitika je příliš povrchní a konstruuje vlastní politické a kulturní předpoklady na politické mapě světa (Ó Tuathail 1999). Tudíž nelze události ve světě interpretovat v duchu premis klasické geopolitiky, ale pro hlubší pochopení problému je třeba aplikovat kritický přístup.

Termín kritická geopolitika byl představen na konci 80. let, tedy na počátku konce studené války, Gearóidem Ó Tuathaiem, jak poznamenává Sharp (2013). Oživení zájmu o geopolitická témata v geografii v 80. letech bylo podle Dalbyho (1996) způsobeno obavami nad hrozbou atomové války a konfrontací světových velmocí. Politici geografové usilovali o přezkoumání politiky a geografických dopadů konfliktu studené války; v posledních letech

studené války se tak řešilo spojení mezi politickou praxí a prostorovou rozpínavostí a na konci 90. let se kritická geopolitika stala interdisciplinární záležitostí (napříč sociálních věd, humanitních věd o globalizaci, politiky identity a suverenity) (Dodds 2001). Tento geopolitický přístup vycházel jak z disciplíny politické geografie, tak z teorií mezinárodních vztahů, posílený post-strukturalismem a politickou ekonomikou (Dodds, 2001).

Dalby a Ó Tuathail (1998, s. 3) kritickou geopolitiku charakterizují tak, že „podává svědectví o nevyhnutelné pluralitě prostoru a o velkém množství možných politických konstrukcí prostoru. Tedy, a toto je druhý argument charakterizující kritickou geopolitiku, že věnuje mimořádnou pozornost praktikám kreslící hranice a chování, které charakterizuje každodenní život států“. Studium zahraniční politiky není pouze o studiu mezinárodních vztahů. Státy totiž nejsou apriorní k mezinárodnímu systému, ale jsou tvořeny vlastním vystupováním ve vztahu k okolnímu světu, čímž se sami definují. Kritická geopolitika tak není pouze studium vnějšku státu, ale je o samotné konstrukci hranic domácího a zahraničního (Dalby, Ó Tuathail 1998). Výše uvedenému odpovídá i definice Manna (1993, cit. v Dalby, Ó Tuathail 1996, s. 452): „samotná definice státu jako vymezeného teritoria naznačuje další soubor ‘politických’ vztahů mezi tímto státem a dalšími státy – to je geopolitika... Politika a geopolitika jsou propojené; jedno by nemělo být studováno bez druhého“.

Jako samotnou definici kritické geopolitiky lze vypsát tu Dalbyho (1996, s. 656): „kritická geopolitika, jak jí rozumím, je tedy sled šetření o užití geografického uvažování ve službě státní moci, moci která je často o válce a násilí, a že potencionálně činí celé lidstvo nejistým a ohroženým tak dlouho, jak velké nukleární arzenály zůstávají nedotčeny. Více než jen to, vede k analýze globálních operací vyzbrojování a sociálních a politických následků obojího, přípravy a aktuálního použití armády“. S jinou definicí, která není natolik vztažena k armádě, přichází Agnew (2010, s. 569), který tvrdí, že: „kritická geopolitika hodlá porozumět světové politice z hlediska způsobů, ve kterých elity a veřejnost aktivně konstruují prostory politické akce, které jsou pak prostředek pro politiky států a dalších aktérů“.

Kriticko-geopolitický přístup rozděluje dle Ó Tuathaila (1999) obecnou geopolitiku na 4 části: formální, praktickou, populární a strukturální.

- a) *Formální geopolitika*: Objektem této části geopolitiky je geopolitická tradice a její myšlenky. Kritická geopolitika usiluje dát do souvislosti geopolitické představitele s jejich dobou, protože klasické teorie opomíjejí kontext, ve kterém její představitelé žili.

- b) *Praktická geopolitika*: Tato část se zabývá praxí státnictví a každodenní praxí zahraniční politiky. Zohledňuje geografické podmíněnosti, které utvářejí zahraniční politiku a jejich důsledky v rozhodovacím procesu zahraniční politiky. Na rozdíl od ucelených teorií geopolitiky, představitelé zahraniční politiky využívají pragmatického geopolitického uvažování založeného na geografických znalostech.
- c) *Populární geopolitika*: Tento typ geopolitického studia má v objektu zájmu kulturu, masmédia a geografické povědomí. Geopolitiku formují masmédia a různé populární kultury. Ty se totiž zabývají sociální konstrukcí mezinárodního povědomí. Šíření politické kultury, ale může znamenat stereotypickou a konvenční formou vědomostí, která může vyústit ve špatnou praxi zahraniční politiky.
- d) *Strukturální geopolitika*: Ta zahrnuje studium tendencí, které státy praktikují ve své zahraniční politice. V rámci strukturální geopolitiky se například uplatňuje studium, jak globalizace nebo vzestup informačních technologií transformují geopolitickou praxi. Globalizace a informační technologie totiž značně ovlivnily zejména dimenzi a teritorialitu geopolitiky.

3.3 Čínská geopolitika

J. Agnew (2010) se k čínskému rozmachu staví ze dvou pohledů: (1) jako k lineárnímu narativu a (2) k Číně jako k jedinečnému fenoménu utvářeným odlišnou historií (na rozdíl od té západní) a kulturní jedinečností.

Lineární narativum se skládá ze čtyř základních elementů (Agnew 2010):

- a) Hierarchie míst světa, která je určována podle nerovnoměrnosti přírodních podmínek (např. přístup k moři, nerostné bohatství). Konkrétní teritoriální zájmy jsou tedy založené na přírodních nárocích ve světě.
- b) Postavení místa z hlediska zaostalosti či modernity různých částí světa. Evropa a Severní Amerika je jako předpokládaný standard porovnání. Je to právě napodobení vyspělosti západního světa, která je jakousi podmínkou do globálního systému států.
- c) Třetím elementem je, že se politická mapa světa skládá z domnělých národních států. Právě tyto státy jsou jednotlivými aktéry moderní geopolitické představy. Státy v podstatě mapují společnost a určují hranici mezi domácím a zahraničním.

- d) Posledním a zároveň stěžejním elementem lineárního narativu je to, že státy mezi sebou neustále soutěží o nadřazenost nad druhými. Tedy, ekonomická úroveň státu vede k touze větší síly na úkor ostatních států.

Agnew (2010) uvádí Hnutí 4. května jako přímý výsledek snah čínských intelektuálů smířit se se Západním lineárním narativem a zmiňuje, že mnozí autoři se shodují s novým světovým pořádkem, ve kterém bude Čína dalším hegemonem, který bude usilovat o nejvyšší pozici v hierarchii států.

Čínskou specifičnost lze vzhledem ke vnímání okolního světa rozdělit do dvou forem.

- a) První z forem je spojená s historickým vnímáním světového pořádku a Čínou v něm. Tato vize podléhá sino-centrickému světovému pořádku podléhajícímu ponížení, které bylo způsobeno vzestupem Západního světa.
- b) Druhá forma vyzdvihuje zlom v první formě na začátku 20. století, kdy podle Mao Ce-tunga národní suverenita nahradila tradiční vztahy.

Podstatou čínské vize světa byla sino-centrická kosmologie, která Čínu představovala jako centrum světa. Stejně tak i čínský vládce měl unikátní postavení v zajišťování harmonie mezi všemi lidmi na světě. Fyzická izolace Číny tuto představu světa umocňovala. Čínu tedy nelze brát jen jak další světovou velmoc, která se šplhá nahoru a dolů ve světové hierarchii, ale je potřeba ji brát v rámci své vlastní jedinečnosti, která spočívá v její historii nebo i fyzického prostředí (Agnew 2010).

Jako další významný faktor Agnew (2010) uvádí tributní systém, ve kterém čínské politicky podřízené skupiny na periferii přinášely dary právě jako projev jejich podřízenosti. Tento systém byl založený na hierarchii a převaze síly právě v centru Číny. Konec imperiálního (tributního) systému v roce 1911 byl začátkem krize, kvůli které byl znát pokles autority čínské centrální vlády.

4 Geografické vymezení

4.1 Jihočínského moře a jeho potenciál

Jihočínské moře (viz Obrázek 3) je jedno z největších zcela uzavřených moří na světě s rozlohou 648 000 čtverečních námořních mil. Pro srovnání, jeho rozloha je dvakrát větší než rozloha dalšího moře na východním pobřeží Asie, Východočínského moře. Přes Jihočínské moře každý rok proplová přes polovinu obchodních lodí světa včetně velkého podílu transportovaného paliva, které z Blízkého Východu a Afriky do Východoasijských zemí směřuje právě přes Jihočínské moře. Moře je z obchodního hlediska důležité hlavně pro Čínu, pro kterou je 90 % zahraničního obchodu prováděno námořní cestou (Thao, Amer 2009).

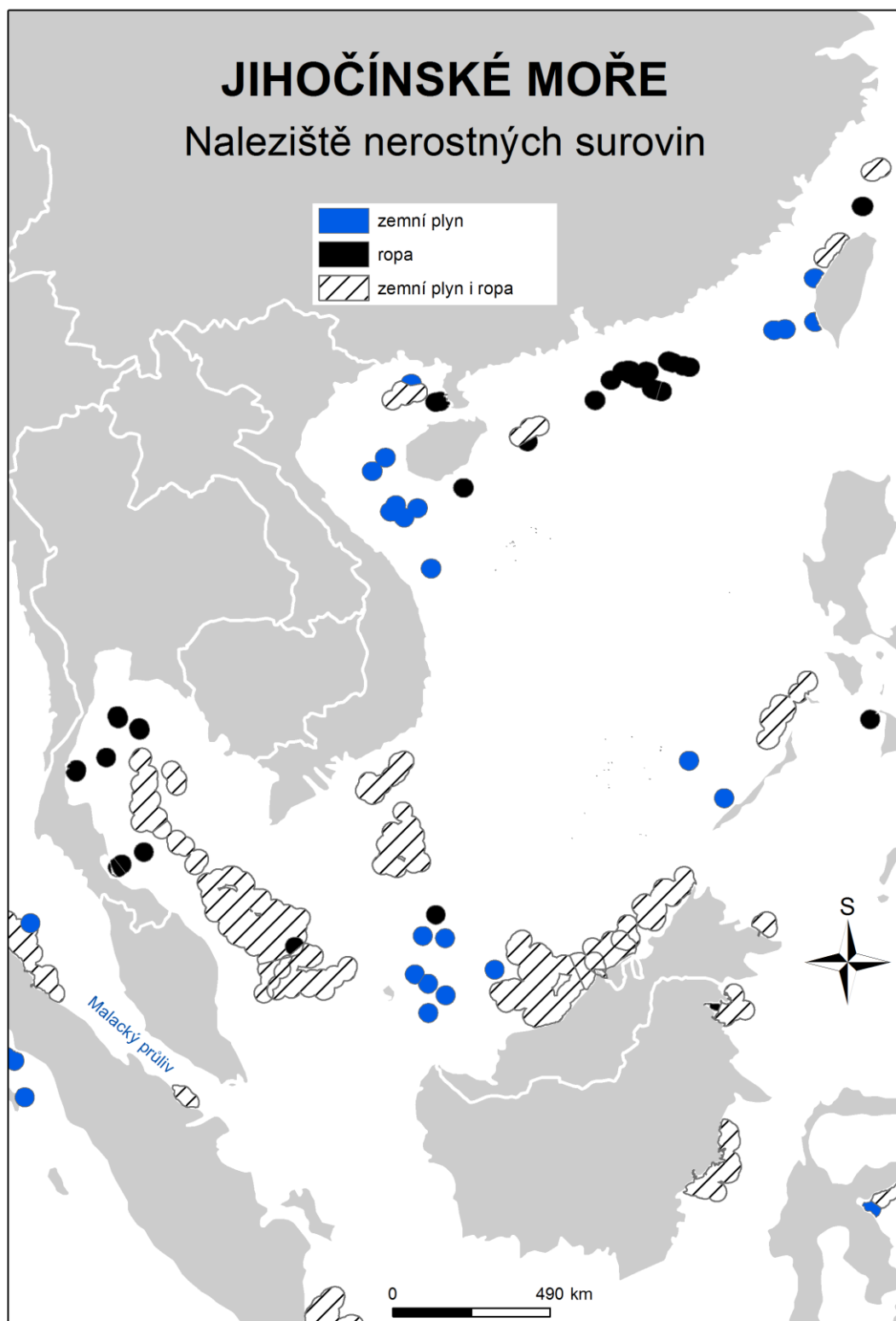
Tabulka 2: Charakteristiky o pobřežních státech Jihočínského moře

Stát	Počet obyvatel [miliony]	Rozloha [km ²]	Výdaje na armádu [mld \$]	Počet vojáků [tisíce]
Brunej	0,430	5,8	0,424	neuvedeno
Čína	1 367,485	9 596 960,0	214,787	2 335
Filipíny	100,998	300 000,0	3,870	220
Indonésie	255,994	1 904 569,0	7,641	476
Kambodža	15,709	181 035,0	0,278	125
Malajsie	30,514	329 847,0	4,549	110
Singapur	5,674	697,0	7,417	72
Thajsko	67,976	513 120,0	5,737	310
Tchaj-wan	23,415	35 980,0	9,803	300
Vietnam	94,349	331 210,0	4,571	415

Zdroj: CIA, the World Factbook (2015); Stockholm International Peace Research Institute (2015); Globalfirepower.com (2015)

Moře je ohraničeno 10 pobřežními státy (Brunej, Čína, Filipíny, Indonésie, Malajsie, Singapur, Tchaj-wan, Vietnam a v Thajském zálivu Thajsko s Kambodžou) (viz Tabulka 2) zahrnující jedny z nejrychleji se rozvíjejících se zemí. Ekonomický růst je spojený s exploatací surovin (rybářství, ropa, plyn) zejména v mořských oblastech (Thao, Amer 2009). Kromě ekonomické stránky je oblast důležitá i z vojenského hlediska. Ta totiž představuje nejkratší

Obrázek 1: Naleziště nerostných surovin v Jihočínském moři

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Natural Earth Data (2015); Peace Research Institute Oslo (2014)

spojení mezi Indickým a Tichým oceánem. Trasu využívaly USA například při operacích v Afghánistánu v letech 2001 a 2002, kdy z vojenských základen Guam a Pearl Harbor byly do Afghánistánu přiváženy zásoby právě přes Jihočínské moře a Malacký průliv (Rahman, Tsamenyi 2010).

Komoditami, které činí Jihočínské moře ekonomicky velmi důležitou oblastí je jeho potenciál v přírodních zdrojích (viz *Obrázek 1*). Odhadem je v moři podle americké výzkumné instituce 5 – 22 miliard barelů ropy a 70 – 290 kubických stop zemního plynu¹ (Hossain 2013); podle čínských studií ale jen ve vodách okolo Spratlyho a Paracelových ostrovů může být 105-213 miliardami barelů ropy (Thao, Amer 2010). Tento potenciál v přírodních zdrojích se ale netýká pouze vytěžených surovin v moři, ale i jejich dovozem, protože pro Jižní Koreu, Japonsko a Tchaj-wan je až přes 80 % dovážené surové ropy přepravováno právě přes Jihočínské moře. Pro Čínu, která dováží 50 % své spotřeby ropy, je přes 90 % přepravováno také přes Jihočínské moře. V dalších desetiletích se navíc očekává nárůst dováženého množství ropy, plynu a dalších energetických zdrojů. Nejdůležitější a nejvytíženější námořní cestou je Malacký a Singapurský průliv, přes které se v budoucnu bude zvyšovat počet námořních přeprav. Dalšími významnými průlivy jsou Lombocký a Sundský, přes které plují tankery s ponorem větším než je přípustné pro Malacký průliv (Rahman, Tsamenyi 2010).

Dalším důležitým faktorem je pro Jihočínské moře jeho potenciál pro rybolov. Podíl na světovém lovu ryb totiž zde činí 10 %, tedy zhruba 5 miliónů tun, které z moře dělají čtvrtou největší z 19 rybářských oblastí (Rahman, Tsamenyi 2010).

4.2 Územní nároky států

V Jihočínském moři se nachází několik ostrovních útvarů, na které si jednotlivé státy nárokují suverenitu. Největší nároky mezi státy obklopující Jihočínské moře má jako největší regionální aktér Čína. Oficiální čínské mapy ukazují, že si Čína nárokuje většinu rozlohy Jihočínského moře (viz *Obrázek 2*). Oblast Čína označuje jako „historické vody“, které se v Jihočínském moři tvarují do písmene U a probíhají od pobřeží Vietnamu přes severovýchod Natunských ostrovů, sever malajského státu Sarawak, pobřeží podél Bruneje až k západnímu pobřeží Filipín. Čínské nároky zahrnují i suverenitu nad třemi souostrovími: Paracelovými ostrovy, Spratlyho ostrovy a Pratasovými ostrovy. O stejné nároky jako zaujímá Čína, ale usiluje i Tchaj-wan, protože i zde jde o „čínské“ požadavky (Thao, Amer 2009). Čínské

---

¹ Při tomto výzkumu ale nebylo prozkoumáno celé Jihočínské moře.

oficiální zdroje dokonce uvádějí, že mají nepopiratelnou suverenitu nad těmito a dalšími formami pevniny v Jihočínském moři (deLisle 2012).

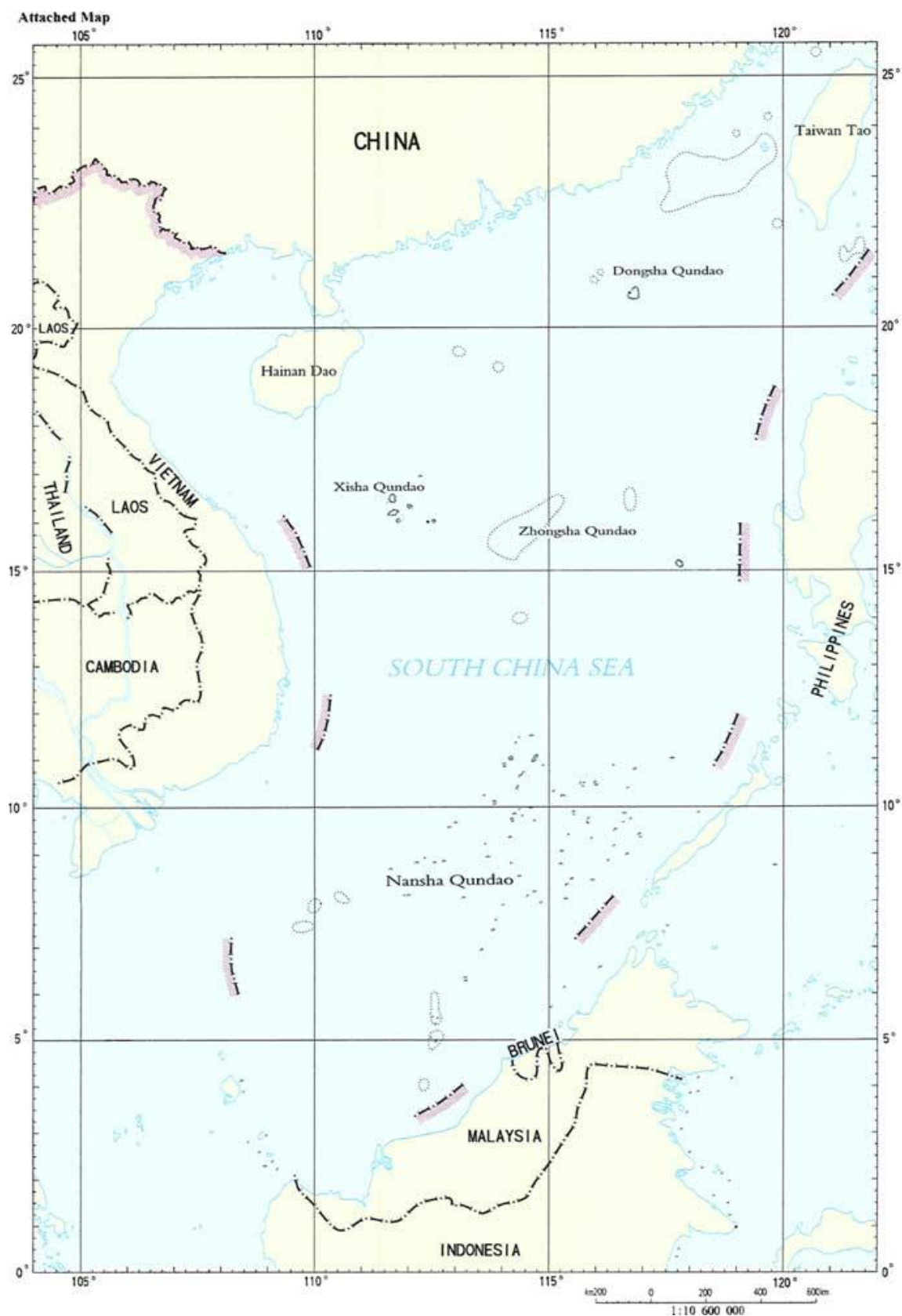
Čínské nároky na území v oblasti ohraničené linií tvořenou 9 čárkami (viz Obrázek 2) se opírají o historické dokumentace, které potvrzují přítomnost Číňanů na ostrovech. Písemné zdroje například uvádějí spojení s ostrovy již během dynastie Han. Žádný jiný ze států na pobřeží Jihočínského moře sice takové dokumenty nemá, nicméně pro mezinárodní právo je potvrzení o objevení ostrovů nedostatečným základem pro suverenitu nad územím. Čína, pro rozvedení svých nároků opírajících se o historické dokumenty, přichází s argumenty, které dokládají dřívější okupaci ostrovů čínským obyvatelstvem. Mezi důkazy o okupaci jsou například keramické úlomky nebo psané záznamy dokládající sběr mušlí a korálů čínskými rybáři. Mimo doklady o dávné okupaci ostrovů, Čína v nedávné době (naposledy v roce 2012) začala s vysíláním vojáků na vzdálené ostrovy za účelem vytyčování okupace. Nejvýznamnějším faktorem pro mezinárodní právo je ale výkon suverenity nad určitým územím. Argumentací Číny pro tuto položku jsou námořní hlídky a expedice, které do Jihočínského moře pronikaly během vlády dynastie Song a všechna území nacházející se uvnitř linie Čína označila jako části provincií a sub-provincií (provincie Qiongzhou zahrnující i ostrov Hainan) (deLisle 2012).

Vietnam si stejně jako Čína nárokuje plnou suverenitu nad Paracelovými a Spratlyho ostrovy. Dalším požadavkem je výlučná ekonomická zóna a kontinentální šelf směřující do Jihočínského moře (Thao, Amer 2009). Vietnamské územní požadavky se podobně jako ty čínské opírají o historii; u Vietnamu konkrétně směřující k 17. století (Schofield, Storey 2009).

Malajsie vyžaduje jižní části Spratleyho souostroví, výlučnou ekonomickou zónu a kontinentální šelf na východním pobřeží Malajského poloostrova, na pobřeží malajské části Kalimantanu a v Thajském zálivu (Thao, Amer 2009). Malajsie k suverenitě nad částí Spratleyho souostroví využívá faktu, že ostrovy jsou na jejich kontinentálním šelfu. Mapy, které vznikly v roce 1979 jako znázornění nároku na kontinentální šelf, zahrnují i ostrovy ve Spratleyho souostroví okupované Filipíny a Vietnamem (Schofield, Storey 2009).

Územní nároky, které požaduje Brunej, jsou pouze orientovány na útes Louisa, výlučnou ekonomickou zónu a kontinentální šelf (Thao, Amer 2009), které se zároveň kříží s požadavky Číny a Malajsie, ačkoliv Brunej považuje spor pouze za bilaterální s Malajsií. Uvnitř brunejské výlučné ekonomické zóny leží útes Louisa, který je diskutabilní formací, protože není jasné, jestli formaci lze považovat za ostrov, či pouze vyvýšenina při odlivu; na tu by se tak nevztahovaly námořní jurisdikce. Brunej je jediným státem ve sporu, který neokupuje žádné území (Schofield, Storey 2009).

Obrázek 2: Mapa předložená OSN Čínou jako reakce na společné podání Malajsie a Vietnamu na nárok kontinentálního šelfu

Zdroj: Franckx, Benatar (2012)

Obrázek 3: Politická mapa, sporná území a výlučné ekonomické zóny v Jihočínském moři

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Natural Earth Data (2012), Marine Regions (2014)

Na sever od Anambasových a Natunských ostrovů směrem do Jihočínského moře si nárokuje výlučnou ekonomickou zónu a kontinentální šelf Indonésie (Thao, Amer 2009), která ale není zapojena do sporů o Spratleyho ostrovy, takže není přímý účastník sporů. Kvůli své suverenitě nad jihozápadními ostrovy v Jihočínském moři se ale v případě změn nad vlastnictvím ostrovů bude podílet na delimitaci Jihočínského moře. Ačkoliv Čína přímo o Natunské ostrovy nejeví zájem, území čínských „historických vod“ se překrývá s výlučnou ekonomickou zónou Natunských ostrovů. Tento fakt ale způsobil, že v roce 2009 Indonésie zadržela čínské rybářské lodě, které rybařily ve výlučné ekonomické zóně Natunských ostrovů. Čína se naproti tomu ohradila s prohlášením, že lodě rybařily na tradičním čínském území pro rybářství. Tento spor jen podtrhl nevyřešené vlastnictví v oblasti Jihočínského moře (Schofield, Storey 2009).

Dalším významným účastníkem sporů jsou Filipíny, které si nárokují většinu ze Spratleyho souostroví, kontinentální šelf a výlučnou ekonomickou zónu, které směřují na západ od země směrem do Jihočínského moře. Mezi území, o které Filipíny nemají zájem, patří samotný Spratleyho ostrov, útes Royal Charlotte, Swallowský útes a útes Louisa (Thao, Amer 2009). Většina Spratleyho souostroví, na kterou si Filipíny nárokují suverenitu, byla oficiálně nárokována v roce 1978 prezidentským dekretem kvůli své blízkosti k ostrovu Palawan a v důsledku toho, že ostrovy byly označeny jako *země nikoho* na Sanfranciské mírové smlouvě v roce 1951 (Schofield, Storey 2009).

5 Syntéza výsledků systematické rešerše

5.1 Sporná území Jihočínského moře

Na základě map přiložených k jednotlivým článkům byla jejich syntézou určena kostra 5 útvarů, které se v mapách objevily: Spratlyho ostrovy, Paracelovy ostrovy, Scarboroughský útes, Macclesfieldský atol a Pratasovy ostrovy.

Souostrovím, které bylo zmíněno v nejvíce článcích, jsou Spratlyho ostrovy, které byly zmíněny ve všech 12 článcích. Paracelovy ostrovy byly citovány v 11 článcích, útes Scarborough byl obsažen v 10 z celkových 12 článků. Na rozdíl od předchozích útvarů měly zbylé dva malé četnosti. Macclesfieldský atol byl zmíněn 4x a z toho 1x pouze jako bod, kolem kterého vedou námořní trasy. Pratasovy ostrovy se v článcích vyskytly pouze ve 2 případech a z toho 1x beze zmínky o tom, že by toto souostroví patřilo mezi sporná území v Jihočínském moři.

5.1.1 Ostrovy a souostroví

Kritickým souostrovím v Jihočínském moři je podle četnosti výskytu v jednotlivých článcích Spratlyho souostroví. Rahman a Tsameyi (2010) uvádějí, že jednotlivé státy zúčastněné sporu ostrovy okupují vojenským personálem a konstrukcí vojenských zařízení. Nejvíce ostrovů (25) v souostroví okupuje Vietnam. Závěr, který se do jisté míry míjí s Rahmanem a Tsamenyem (2010) udává Hossain (2013), který uvádí, že Vietnam ve Spratlyho souostroví okupuje 23 ostrovů (u ostatních států se počty v obou článcích shodují). Čína, ačkoliv největší aktér, okupuje nejméně 8 ze Spratlyho ostrovů. Dalšími státy, které okupují část Spratlyho souostroví, jsou Malajsie (3 ostrovy), Tchaj-wan (1; největší ostrov) a Filipíny (8) (Rahman, Tsamenyi 2010). Samotné Spratlyho ostrovy označil Simon (2012) jako ty nejvíce nárokované.

Paracelovy ostrovy leží na jihovýchod od čínského ostrova Hainan. Skládají se z více než 20 ostrovů, atolů či útesů. Tyto ostrovy jsou sice nárokovány Čínou a Vietnamem, ale suverenitu nad nimi spravuje Čína od roku 1974, kdy o ostrovy proběhl konflikt právě mezi těmito dvěma státy (Hossain 2013).

Důvodem, proč v textech článků o Pratasových ostrovech nebylo příliš napsáno, může být to, že v článku Thao a Amer (2009), jejichž článek byl jediný, který se vyjadřoval k Pratasovým ostrovům jako ke sporným územím, byly zájmy jak Čínské lidové republiky, tak Čínské republiky uvedeny jako čínské. Navíc Tchaj-wan zde byl označen jako synonymum

k čínské provincii Tchaj-wan. Dalším argumentem může být to, že na tyto ostrovy podle autorů nevznáší nároky jiné státy.

Scarboroughský útes je území, které je nárokováno Čínou a Filipínami (včetně Tchaj-wanu, který má stejné nároky v Jihočínském moři jako Čína – pozn. autora) (Thao, Amer 2009). Tento útvar se nachází přibližně 200 km od filipínského ostrova Luzon (Scott 2012).

Poslední sporné území, Macclesfieldský atol, patří pod nárokováná území Čínou (Scott 2012) a Tchaj-wanem (Hu 2010).

5.1.2 Právní rozsah ostrovů

Výlučnou ekonomickou zónu (200 námořních mil od pevniny) lze vyměřovat od jasně rozeznatelných ostrovů podle UNCLOS, stejně jako teritoriální moře (12 námořních mil), přilehlé zóny (24 námořních mil) a rozšíření kontinentálního šelfu (200-350 námořních mil) (Scott 2012). Jak už bylo v práci zmíněno dříve, všechny zúčastněné státy si výlučnou ekonomickou zónu a kontinentální šelf nárokují. Aby od ostrova mohla být vyměřena výlučná ekonomická zóna, musí být ostrov obyvatelný, nebo být schopný k zavedení ekonomického života závislého pouze na dotyčném ostrově. Od uměle vybudovaných ostrovů mohou být vyměřeny pouze 500metrové bezpečnostní zóny (Scott 2012).

Mírový výzkumník a historik Tønnesson tvrdí, že ostrovy v Jihočínském moři nemohou generovat výlučnou ekonomickou zónu ani rozšíření kontinentálního šelfu, protože nesplňují požadavky na ostrov definovaný UNCLOS (Scott 2012). Toto tvrzení ale nekoreluje s postojem států, které nárokují ostrovy v Jihočínském moři. Čína například uvádí, že všechny ostrovy, které tvoří Paracelovy a Spratlyho ostrovy mohou generovat všechny námořní zóny (Thao, Amer 2009). Na druhou stranu, Indonésie uvádí, že všechny ostrovy v Jihočínském moři nelze považovat za ostrovy, ale pouze za skály (Simon 2012). V článku Yahudy (2013) je zase tvrzení, že téměř všechny ostrovy nejsou obyvatelné či nejsou způsobilé k ekonomické činnosti a nesplňují tak definici ostrovů UNCLOS.

Názory jednotlivých aktérů se liší i v souvislosti s aktivitami v rámci výlučné ekonomické zóny. Čína bere výlučnou ekonomickou zónu jako prodloužení svých teritoriálních vod, tedy takových vod, ve kterých nemůže proplout žádná loď bez čínského povolení ani za účelem průzkumu. Tento pohled na výlučnou ekonomickou zónu se ale liší od většiny signatářů UNCLOS. Signatáři totiž souhlasili, že v rámci 200 námořních mil lze regulovat pouze ekonomickou aktivitu, ne vojenské průzkumy či jejich přesuny (Simon 2012). Podobnou nejasnost lze pozorovat i v případě incidentu *Impeccable*. Incident se stal 75 námořních mil

(tedy ve výlučné ekonomické zóně) od břehu čínského ostrova Hainan. Americká nevyzbrojená výzkumná loď *Impeccable* byla obtěžována 5 čínskými vojenskými loďmi. Vyjádřeními čínských představitelů k incidentu dle Rahmana a Tsamenyiho (2010, s. 326) Čína: „zaměnila režim výlučné ekonomické zóny za ten o teritoriálním moři a zdá se, že Čína prosazuje práva teritoriálního moře ve výlučné ekonomické zóně“. Dále ale autoři zmiňují, že: „UNCLOS nepřiděluje konkrétní práva pro námořní aktivity ve výlučné ekonomické zóně“ (s. 325) a tvrdí, že některé státy argumentují článkem 58 UNCLOS, že vojenské aktivity nejsou mírovým účelem a měly by tak být zakázány. V souvislosti s incidentem *Impeccable* lze pozorovat odlišné vnímání pro povolené aktivity ve sporných vodách. USA tvrdí, že ani UNCLOS ani mezinárodní zvyk nezakazují námořní cvičení (včetně těch vojenských) ve výlučných ekonomických zónách bez povolení, zatímco Čína tvrdí, že jakékoliv aktivity (v celém Jihočínském moři) bez jejich uvědomění jsou narušením národní suverenity (Hossain 2013, Scott 2012).

Thao a Amer (2009) a Scott (2012) se ke sporům vyjadřují z hlediska jejich vyřešení. V obou člancích autoři dávají za příklad spory o jiná území v Jihovýchodní Asii (např. spor o Pulau Ligitan a Pulau Sipadan mezi Indonésií a Malajsií), které byly vyřešeny za pomoci Mezinárodního soudu. Tento soud by mohl sloužit jako základ pro vyřešení sporů v Jihočínském moři. Komplikací ovšem je, že všechny strany ve sporu musejí se soudem souhlasit. Návrh Filipín na soudní vyřešení Čína v roce 1999 odmítla, protože se domnívá, že by územní spory měly být vyřešeny bilaterálně. Dalším důležitým problémem je, že soud může řešit pouze zákonné spory (Thao, Amer 2009).

5.1.3 Strategický význam ostrovů

Strategicky důležité v Jihočínském moři jsou Paracelovy a Spratlyho ostrovy, jejichž kontrola povede dle čínského výkladu UNCLOS k získání námořních zón kolem nich a potenciálních přírodních zdrojů (Thao, Amer 2009).²

Ačkoliv je námořních cest v Jihočínském moři mnoho, těmi nejdůležitějšími jsou ty, které do Jihočínského moře vstupují přes Malacký průliv (Rahman, Tsamenyi 2010). Přes Malacký průliv je totiž dováženo 3x více ropy než přes Suezský průplav a 15x více než přes Panamský kanál (Hossain 2013). Z Malackého průlivu potom lodě plují severovýchodně na západ od Anabasových ostrovů, poté přes Spratlyho ostrovy a dále mezi Paracelovými ostrovy a

---

² Přírodní zdroje a jejich množství v Jihočínském moři jsou popsány v kapitole 4.1.

Macclesfieldským atolem do Hong Kongu nebo do Tchaj-wanského průlivu; nebo na východ od Macclesfieldského atolu do Japonska (viz Obrázek 4) (Rahman, Tsamenyi 2010).

Čína má zájem kontrolovat mořské trasy obchodu ze dvou důvodů, a to k ohlídání vlastních dodávek ropy dovážené přes Jihočínské moře a k narušení hospodářsky důležitých ekonomických tras jiných států (Rahman, Tsamenyi 2010). Čínský asertivní postoj by totiž ohrozil dodávky ropy do Japonska, pro něhož 90 % dodávek ropy putuje právě přes Jihočínské moře.

Ke svobodě plavby v Jihočínském moři se vyjadřují i USA, protože roční obchod mezi USA a Jihovýchodní Asií má hodnotu přes 200 miliard dolarů a americké investice v regionu jsou přes 100 miliard dolarů (Hossain 2013). Konkrétně tehdejší Ministryně zahraničních věcí Hillary Clinton, pronesla: „USA mají národní zájem ve svobodě plavby, volném přístupu k námořním prostorům a respektu k mezinárodnímu právu“ (Ott 2011, s. 237). Tento výrok byl reflektován ve 4 článcích. Mimo výše zmíněné, USA v Jihočínském moři jde i o ochranu zájmů amerických firem v oblasti uhlovodíkové těžby a výzkumu (Hossain 2013).

Rahman a Tsamenyi (2010, s. 320) tvrdí, že: „malá velikost i těch největších ostrovů ve Spratlyho uskupení, jejich izolace, potřeba infrastruktury a neustálého zásobování znamená, že by měly minimální strategický význam v jakémkoliv výrazném konfliktu“. Na druhou stranu ale mohou být použity jako základny pro narušování loďní dopravy, k dohlížení nebo jako místa pravidelných zastávek (Hu 2010).

Li Lixin, šéf South Sea Branch ze State Oceanic Organisation tvrdí, že útes Scarborough má potenciál k tomu, aby se stal základnou pro ponorky; stejně jako tzv. Jamesova mělčina ve Spratlyho ostrovech, která je blízko Malackému průlivu a mohla by tak napomoci k udržování bezpečnosti námořních lodních cest. Podle čínských analytiků si může Čína oporou v Jihočínském moři zajistit obranné zázemí v délce zhruba 1 000 km. Posledním strategickým faktorem je názor Zhanga Liho, bývalého zástupce náčelníka generálního štábu Čínské lidové armády, jenž navrhl, že „Čína by měla postavit letiště a přístav na Mischiefském útesu ve Spratlyho ostrovech kvůli třem výhodám: více efektivní hlídky námořnictva Čínské lidové armády, lepší ochrana čínských rybářských lodí a více příležitostí k ustanovení čínské suverenity nad Jihočínským mořem“ (Li 2015, s. 374).

Obrázek 4: Námořní cesta v Jihočínském moři

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Natural Earth Data (2012) a popisu Rahmana a Tsamenyiho (2010)

5.1.4 Čínské územní nároky

O jaké ostrovní útvary má Čína zájem bylo zmíněno v kapitole 4.2. Tato kapitola bude zaměřena na konkrétnější rozbor čínských nároků v Jihočínském moři.

Čínský nárok v Jihočínském moři ohraničený 9 pomlčkami ve tvaru „U“ byl zmíněn úplně v každém článku vybraném pro systematickou rešerši. V souvislosti s tímto nárokem, byl zmíněn i postoj Číny, která svou suverenitu nad ostrovy promítá jako „nepopiratelnou“.

„Čína má nepopiratelnou suverenitu nad ostrovy v Jihočínském moři a jejich přilehlých vod a má svrchovaná práva a pravomoc nad příslušnými vodami stejně jako na mořském dně a mořském podloží“ (Hu 2010, s. 204).

Autoři se ale nad tímto tvrzením pozastavují a analyzují ho. Zamýšlí nad otázkou, co má oblast ohraničená 9 pomlčkami znamenat a představovat. Hu (2010) a Li (2015) prezentují 4 možné významy nároků čínské přerušované linie: (1) suverenita nad ostrovy v moři a jejich přilehlými vodami; (2) svrchovaná práva nad příslušnými vodami (tzn. moře uvnitř čínské linie) včetně mořského dna a podloží; (3) ostrovy, jejich přilehlé vody, příslušné vody, mořské dno a podloží; (4) suverenitu, svrchovaná práva a pravomoc nad celým Jihočínským mořem ohraničeným zmíněnou linií. Čínská lidová armáda svými prohlášeními a činy nepřímo prosazuje poslední možnost významu čínské přerušované linie, tedy tu, která z Jihočínského moře dělá území Číny a její přerušovaná linie je mořskou hranicí Číny (Li 2015).

Přilehlé vody (výlučná ekonomická zóna, prodloužení kontinentálního šelfu), jak už bylo v práci zmíněno dříve, lze vyměřovat pouze od ostrovů. Čínský nárok nijak konkrétně neuvádí, od kterých ostrovů by se měly mořské zóny vyměřit, protože většina útvarů v Jihočínském moři ostrovy nejsou (Yahuda 2013).

Z oficiálních prohlášení je patrná nejasnost nad nároky i v rámci samotné Číny. Ministerstvo zahraničních věcí se k nároku vyjádřilo tak, že si Čína nárokuje suverenitu nad ostrovy v Jihočínském moři (Yahuda 2013). Další výrok čínského Ministerstva zahraničních věcí se vztahoval k incidentu s vietnamskými rybářskými loděmi. K tomuto incidentu se zmínilo o ostrovech a jejich přilehlých vodách. To by znamenalo, že čínská přerušovaná linie se vztahuje pouze na zónu 12 námořních mil kolem ostrovů a ne na celé Jihočínské moře. Karim (2013, s. 104) tento výrok ale vidí pouze jako nejasnost v čínské politice a uvádí, že: „Čína nyní zdánlivě stupňuje nárokování na suverenitu, de iure a de facto, nad celým Jihočínským mořem“.

Odhodlání Číny na suverenitu nad ostrovy lze pozorovat i díky založení nového administrativního regionu Sansha (na úrovni distriktu) v roce 2007, který je součástí provincie Hainan a pod který patří i Paracelovy ostrovy, Spratlyho ostrovy a Macclesfield Bank (Scott

2012). Region Sansha byl v roce 2012 založen jako prefektura, která podle čínských médií měla 13 km² pevninské plochy a 2,6 milionu km² vodní plochy (Li 2015).

5.2 Faktory vyvolávající konflikt a důvody zvýšené čínské aktivity v oblasti

Podrobným prostudováním článků byly nalezeny následující faktory, kvůli kterým by v budoucnu mohl být vyvolán konflikt. Prvním takovým faktorem je *Tchaj-wan*, který byl ale zmíněn jen ve 2 článcích. Ještě menší počet, 1 článek, měl faktor *různých etnik, kulturních a náboženských složek* v Jihovýchodní Asii. Kvůli minimální četnosti a pouze okrajové zmínění o problému nijak v článku rozepsané bylo od tohoto faktoru v práci upuštěno. Pod *ostatní* byly zařazeny takové faktory, které měly společný základ v malém měřítku aktivity. Často se totiž autoři zmiňovali o menším incidentu, který by mohl vyvolat střet kvůli špatným kalkulacím států při námořních manévrech. Tato kategorie měla druhou největší četnost s hodnotou 6.

Dalšími faktory jsou takové, které podle jednotlivých vyjádření autorů souvisejí se zvýšenou čínskou aktivitou. Tyto faktory jsou stejně tak důvodem, proč jsou obě části práce spojené v jedné kapitole. Kategorii vzhledem k oběma zkoumaným otázkám je *národní zájem*, který byl v článcích napsán jako *core interest* či *national interest*. Tento faktor byl zmíněn v 8 článcích a spolu s *čínským vzestupem* jako důvodem větší čínské aktivity byl tím nejčetnějším. Posun *z bilaterálního k multilaterálnímu sporu*; tím je myšleno, že do sporu se přidávají jiné, externí státy, které jsou do něj nepřímo zapojeny. Bilaterálním se myslí Čína a ASEAN, ačkoliv některé státy v rámci ASEAN si nárokují sporná území navzájem. Z hlediska multilaterálnosti se jedná zejména o *Přítomnost USA*, která má vliv i na zvýšenou čínskou aktivitu. V souvislosti s USA byla ve 3 článcích zmíněna *Dohoda Filipín a USA*, která by mohla USA zatáhnout do konfliktu. *Komplexností území* je myšlen její strategický význam či přírodní zdroje (hlavně ropa) v Jihočínském moři. Mezi faktory byl zařazen i *čínský nacionalismus*, který ale měl podle způsobu vyjádření autorů spíše blíže k více asertivnějšímu čínskému postoji v Jihočínském moři. Dokonce i samotná zvýšená čínská aktivita se v 1 článku objevila jako faktor, který by mohl způsobit eskalaci sporů k nějakému ozbrojenému konfliktu v souvislosti s přítomností USA (Kim 2016).

Mezi konkrétní důvody, proč v posledních letech Čína zvýšila svou aktivitu, byly určeny následující kategorie. Největší četnost měl *čínský vzestup*, pod kterým je myšlena sílící moc Číny v ekonomice i její větší síla armády. V jednom článku byla uvedena i finanční krize západního světa, která byla přiřazena k čínskému vzestupu, protože umocňuje čínský vzestup na úkor USA. Podobným důvodem, který souvisí i s *přítomností USA*, zmíněnou výše, je

představení síly, které bylo skrze jeden výrok uvedeno ve dvou člancích a v jednom pouze okrajově. Poslední kategorií je *Ropná krize* v roce 2008, která má souvislost s *komplexitou území* zmíněnou jako faktor, který by mohl vyvolat konflikt.

Zvláštním případem je tabulka, ve které Kim (2016) uvádí ideální modely situací, které v Jihočínském moři mohou nastat.

Tabulka 3: Konkrétní faktory a důvody a jejich četnosti

Faktory, které mohou vyvolat konflikt		Důvody zvýšené čínské aktivity	
Národní zájem		8	
Multilaterální spor	7	Čínský vzestup	8
Ostatní	6	Čínský nacionalismus	4
Komplexnost území	4	Představení síly	3
Dohoda Filipín a USA	3	Přítomnost USA	2
Tchaj-wan	2	Ropná krize v roce 2008	1
Čínský nacionalismus	2		
Různá etnika, kultury a náboženství	1		
Zvýšená čínská aktivita	1		

5.2.1 Čínský nacionalismus, národní zájem

Důvodem rostoucí čínské aktivity může být zesilující čínský nacionalismus. V roce 2008 byly v Číně konány Olympijské hry, které měly být příležitostí, aby svět viděl čínský vzestup moci (Yahuda 2013). Velkým milníkem, který zesílil čínský nacionalismus, bylo založení prefektury Sansha v roce 2012, ale i samotná expanzivní politika směrem do Jihočínského moře, která je faktorem umocňujícím nacionalistické cítění v Číně. V jednom z výzkumů vedeným *People's daily* (2011, cit v Li 2015) odpovědělo 97 % respondentů (ze 4 300), že by Jihočínské moře mělo být označováno jako její hlavní zájem. V dalším dotazníku v souvislosti s konfliktem na útesu Scarborough s Filipínami 80 % respondentů se stavělo na stranu použití vojska a vojenské odpovědi.

Čínské složky, jako je například i Čínská lidová armáda, využívají nacionalistické vlny mezi čínským obyvatelstvem (Kim 2016). Čínští generálové jednají v souvislosti s obyvateli Číny (hlavně mladými uživateli internetu), aby udrželi stabilitu v zemi: „je na cizincích, aby byli obezřetní ve svém počínání, pro případ, že roznítí čínské obyvatelstvo a způsobí, že čínští vůdci budou brát jejich názory v úvahu k udržení sociální stability“ (Yahuda 2013, s. 455). Jako nástroj k uspokojení nacionalistické vlny v Číně je právě Jihočínské moře (Cheng, Paladini 2014).

S čínskou nacionalistickou vlnou souvisí i prohlášení Číny, že se Jihočínské moře stalo národním zájmem. Jako národní zájem bylo Jihočínské moře označeno v roce 2010 (dalším národním zájmem je například Tibet) (Scott 2012). Vzhledem k tomuto označení bylo proneseno několik prohlášení, které jasně dávají najevo, že Čína bude za každou cenu bránit svůj národní zájem. Tyto prohlášení například obsahovaly, že se Čína „nikdy nehne ani o píd“ (Scott 2012, s. 1030).

Nacionalismus není pouze příčina vedoucí k více asertivnějšímu postoji Číny v Jihočínském moři ale i jako faktor, který by mohl napjatou situaci v oblasti vtáhnout do konfliktu (Kim 2016; Li 2015).

5.2.2 Čínský vzestup

Počátek čínského vzestupu jako faktoru, který ovlivnil stupňovanou čínskou aktivitu v Jihočínském moři, vidí Hossain (2013) už v 90. letech. Čínskému ekonomickému a vojenskému růstu navazuje rok 2008, kdy se představitelé Číny začali domnívat, že USA jsou na ústupu a rovnováha sil mezi oběma státy se naklání v čínský prospěch. V souvislosti se sílící čínskou mocí bylo v roce 2009 na konferenci komunistické strany k zahraničním záležitostem rozhodnuto pro asertivnější zahraniční politiku (Yahuda 2013; Karim 2010). Jako hlavní příčina asertivnějšího postoje Číny v Jihočínském moři je vzrůstající síla čínské armády. „Máme dobré důvody věřit, že Čínská lidová armáda hrála důležitou roli v rozhodování a samotné realizaci čínské politiky ve sporu“ uvádí kupříkladu Li (2015, s. 373-374).

V 90. letech, které jsou podle Hossaina (2013) začátkem čínského asertivnějšího postoje v Jihočínském moři, byly rozpočty na armádu ochromeny asijskou ekonomickou krizí. Během posledních let se ale množství peněz do tohoto rozpočtu zvyšuje. Čína například každým rokem zdvojnásobuje velikost svého vojenského rozpočtu (Rahman, Tsamenyi 2010). Čínský armádní rozpočet je dokonce nejméně 3x větší než všech států ASEAN dohromady. Dalším dokladem čínského vzestupu je například to, že v roce 2003 bylo HDP USA 8x větší, než bylo HDP Číny. Během necelých 10 let se ale čínské HDP natolik zvedlo, že už HDP USA není ani 3x větší než HDP Číny a navíc se v roce 2009 Čína stala největším světovým exportérem (Yahuda 2013).

S ekonomickým vzestupem souvisí i politika Číny k sousedícím státům v Jihovýchodní Asii. Čína totiž začala ve velkém investovat do těchto států včetně zvyšování obchodních vazeb (Li 2015). Díky těmto ekonomickým stykům je rozsáhlejší válka v regionu velmi nepravděpodobná (Karim 2013).

5.2.3 Multilaterální spor, představení síly a dohoda Filipín s USA

Všechny tři faktory uvedené v nadpisu kapitoly spolu souvisejí, proto byly zařazeny do jedné kapitoly. K faktorům se autoři vyjadřovali nejednotně vzhledem k tomu, jestli by měl být multilateralismus sporu spíše zařazen do důvodů zvýšené aktivity nebo do faktorů, které mohou vyvolat konflikt. Důvod pro zařazení části článku do této části práce většinou vychází z výroků čínských představitelů, které směřovaly na přítomnost externích států operujících ve vodách Jihočínského moře se státy v Jihovýchodní Asii.

USA se v posledních letech, během přítomnosti Baracka Obamy v pozici prezidenta USA, začaly více soustředit na Asii včetně Jihočínského moře. Čínskou reakcí na americkou přítomnost je zvýšení zájmu o oblast Jihočínského moře (Karim 2013). Kim (2016) program USA neuvádí. Ve svém článku poukazuje na zvýšenou asertivitu Číny v oblasti, která zapříčinila, že se jednotlivé státy začaly více orientovat směrem k USA, což jen zkomplikovalo situaci a z Jihočínského moře se tak stalo místo pro souboj mocností.

Čína několika veřejnými výroky jasně oponovala přítomnosti USA, protože naprosto odmítá účast dalších stran v rámci sporu a je tedy proti multilateralismu konfliktu. Jasným důkazem může například být to, že v roce 2010 na Regionálním fóru ASEAN, kde chtěly USA vyzvednout spor v Jihočínském moři, byla iniciativa USA Čínou zamítnuta s tím, že by zapojení externích států jen zhoršilo situaci (Scott 2012). Samotné Ministerstvo zahraničí Číny se jasně postavilo proti americké přítomnosti s tím, že odmítá jakékoliv rozšíření sporu mimo státy, které jsou do sporu o území přímo zahrnuty (Ott 2012).

Nejslabší armádou ze zúčastněných států ve sporu disponují Filipíny, které ale uzavřely v roce 1951 dohodu s USA, díky níž by útok na Filipíny přinesl reakci od USA (Simon 2012; Hossain 2013). Ačkoliv USA zaujímají neutrálnost, co se týká teritoriálních sporů, tak v rámci svého zaměření na Asii posílili své vztahy s Filipínami (Kim 2016). V roce 2012 ale Čína odsoudila společnou aktivitu Filipín a USA stejně jako společnou aktivitu mezi Filipínami a Japonskem v září roku 2011 (Scott 2012). Nejpravděpodobnější střet USA a Číny by byl z důvodu společné dohody mezi Filipínami a USA (Hossain 2013).

„Zvolili jsme tyto cvičení, abychom ukázali naše námořní kapacity a sílu ... Některé země (tj. USA) během posledních let zasáhly do Jihočínského moře společným prováděním vojenských cvičení s našimi sousedními zeměmi, je teď na nás oponovat těmto intervencím“ (Li 2015, s. 375). Tento výrok je vyjádření k vojenskému cvičení uskutečněnému Čínou v roce 2010 (Scott 2012). Další vojenskou aktivitu, kterou Čína zorganizovala, byla v roce 2013, při níž bylo provedeno nejvíce vojenských cvičení a armádních přesunů v čínské historii (Li 2015).

Větší čínská aktivita v letech 2009-2010 ale může být i v důsledku zatýkání čínských rybářů Vietnamem a Filipínami (Yahuda 2013).

5.2.4 Komplexnost území a ropná krize

Komplexnost území pokrývá potencionální zdroje a strategickou polohu, které Hu (2010) označil jako hlavní překážky stojící v cestě k mírovému řešení sporu a možností na vyřešení je najít vhodný způsob delimitace moře.

Ropa, zemní plyn a možnost ovládat obchodní trasy přes Jihočínské moře, kterou by si Čína zajistila bezpečný transport své energie. „Takové faktory by Čínu mohlo dostat do pozice, která by mohla přijít do konfliktu se zájmy zapojených mocností jako USA, Japonska a sousedních nárokujících států jako Vietnam, Filipíny a Malajsie“ (Karim 2013, s. 103).

Hlavními příčinami napětí jsou vidiny bohatství přírodních zdrojů, ale zároveň možnost vypuknutí konfliktu je mizivá, protože by teritoriální expanze Číny stála víc peněz, než by ze vzniklé suverenity nad Jihočínským mořem mohla v budoucnu získat. S ropou a zemním plynem v Jihočínském moři by se oblast stala hlavním zdrojem těchto surovin pro Čínu (Kim 2016).

Zvýšení napětí v oblasti, včetně faktoru vyvolávajícího zvýšený zájem o kontrolu Jihočínského moře a jeho přírodních zdrojů, způsobila ropná krize v roce 2008. Krize produkovala zvýšení cen ropy, která je pro Čínu hlavním problémem (i jiných států Jihovýchodní Asie), protože ji potřebuje k podpoře jejího ekonomického růstu. Pokud by totiž její trend ve spotřebě ropy pokračoval, její spotřeba vyrovná spotřebu USA, které zatím jsou ve spotřebě ropy na prvním místě (Thao, Amer 2010). Čínský ekonomický vzestup je doprovázen umocněnou touhou Číny po ropných zásobách (Scott 2013). „Zdá se pravděpodobné, že Čína chce prosadit ropný průzkum a těžbu zejména ve Východočínském a Jihočínském moři“ (Thao, Amer 2010, s. 339). Čínská státní energetická společnost na konci roku 2008 zveřejnila plán na výzkum zásob ropy Jihočínského moře, který by stál 29 miliard dolarů.

Komplexnost území má ale i opačný efekt, než je potenciál vyvolání válečného střetu. Státy v oblasti založili několik dohod v rámci výzkumů, které podle jednotlivých aktérů výrazně pomohly k vyvarování se konfliktu. Jednou z takových dohod je například dohoda mezi národními ropnými společnostmi Číny, Filipín a Vietnamu. Výzkum se týkal oblasti na jihu Jihočínského moře, konkrétně blízko Spratlyho ostrovů, a zahrnoval seismický průzkum. Vietnamské Ministerstvo zahraničí dokonce prohlásilo, že tato dohoda vede k míru. Podobnou dohodou podtrhující kooperaci v regionu je například iniciativa mezi státy o společném

mořském výzkumu a environmentální ochrany Jihočínského moře. Dalším mírovým faktorem, který ale není zaměřen na kooperaci v oblasti mořského výzkumu, je deklarace, která je zaměřena na omezování aktivit, které by mohly vyvolat zvyšování napětí (Thao, Amer 2009; Scott 2012). Kooperace mezi zeměmi je také důsledkem pirátství. Nicméně, spolupráce na žádné úrovni (např. bilaterální) nedokázala plně potlačit napětí v regionu (Rahman, Tsamenyi 2010).

5.2.5 Tchaj-wan

Jak už bylo zmíněno dříve, Čína se snaží o suverenitu nad Jihočínským mořem. K prosazení suverenity by měl Číně pomoci právě Tchaj-wan. Čínští stratégové totiž přišli s názorem, že právě okupace Tchaj-wanu a jeho ostrovů by napomohla k dosažení cílů Číny v Jihočínském moři (Rahman, Tsamenyi 2010).

Tento čínský krok, tedy narušení tchaj-wanské de facto samostatnosti, by mohl znamenat konflikt Číny s Japonskem a USA (Rahman, Tsamenyi 2010). V druhém článku Ott (2011) byl Tchaj-wan zmíněn pouze jako faktor s potenciálem vyvolání konfliktu.

Ačkoliv by Tchaj-wan mohl být faktorem, který způsobí konflikt mezi Čínou a Vietnamem, lze pozorovat zlepšení vztahů a spolupráci. Významný posun ke zlepšení vztahů lze datovat od roku 2008, kdy byl prezidentem Tchaj-wanu zvolen Ma Ying-Jeou (Hu 2010).

5.2.6 Ostatní

Kvůli velkému napětí, zvyšujícímu se počtu armád a nejasností nad povolenými aktivitami v přilehlých vodách není vyloučené, že by konflikt mohla vyvolat náhoda či menší chyba v kalkulaci jednoho ze států vedoucí k reakci jiného státu.

„Vzhledem k přetrvávajícímu napětí v tomto regionu nelze vyloučit možnost vzplanutí konfliktu kvůli nehodě nebo špatné kalkulaci“ (Kim 2016, s. 31). Konflikt kvůli špatné kalkulaci by mohl být vyvolán i nejednotností mezi velícími složkami Číny (např. armádní byrokratický aparát).

Problémem korelujícím s možností vzniku incidentu nedopatřením je zvyšování námořních aktivit v oblasti včetně posilování námořních armád. Dalším významným faktorem, souvisejícím s armádou, jsou ponorky, jejichž personál je jen málo zkušený, takže celou situaci činí více nebezpečnou zejména, pokud se tyto síly objeví ve výlučné ekonomické zóně jednoho ze států ve sporu (Rahman a Tsamenyi 2010).³

---

³ O nejasnosti ohledně práv států ve výlučné ekonomické zóně bylo napsáno v kapitole 5.1.2.

Důkazy odhodlání zaútočit na lodě, které by podle Číny narušily svou přítomností bezpečnost čínského území, lze vidět ve zprávách z čínských médií. Agresivní výrok z čínských novin, který směřoval na americkou loď *Impeccable* oznamoval, že pokud by došlo k opakování podobné situace, Čína se nebude bát americkou loď potopit (Rahman, Tsamenyi 2010). Podobný výrok z masmédií reagoval na přítomnost vietnamských rybářských lodí v roce 2011. Prohlášení sice nebylo natolik konkrétní a útočné, ale potvrzovalo, že se Čína nebude bát reakce jakéhokoli rozsahu na podobné akce ve svých vodách Scott (2012). Podobnou reakci na vietnamské rybářské lodě v roce 2011 uvádí i Yahuda (2013).

„Ochrana mořských rybářských zdrojů a zatýkání čínských rybářů zahraničními orgány často vytvářely konflikty,“ jak uvádějí Cheng a Paladini (2014, s. 186). Celkové množství mořských plodů ulovených Čínou totiž činí 12, 763 milionů tun a zmiňované zatýkání způsobilo nárůst nacionalistického cítění (Cheng, Paladini 2014).

5.2.7 Modelové situace vedení konfliktu v Jihočínském moři

Kim (2016) ve své práci skrze tabulku popsal modelové situace, které v regionu mohou nastat. Jednotlivé faktory nebyly přiřazeny k sub-kapitolám výše. Pokud budou podmínky ve sloupci „velký střet“ přetrvávat, hrozí eskalace sporu. Druhý sloupec shrnuje podmínky, které vedou k zachování momentálního stavu. Třetí sloupec obsahuje podmínky vedoucí k mírové spolupráci mezi zeměmi.

Například: probíhající napětí v regionu by mohlo eskalovat, pokud by Čína prosazovala strategii typu „rozděl a panuj“ a USA budou ohrožovat Čínu různými aliancemi se státy v regionu (Kim 2016). Dalším příkladem může být, že momentální situace s drobnými incidenty se zachová, pokud státy budou dále prospívat z ekonomických vazeb Číny, ale nevzdají se územních nároků na ostrovy v Jihočínském moři.

Z faktorů uvedených tabulce za nejvýznamnější lze uvést ty, které souvisí s přítomností USA, protože autoři začlenění do systematické rešerše se k zapojení USA do sporu vyjadřovali ve větší míře.

Tabulka 4: Modelové situace vedení konfliktu v Jihočínském moři

		Velký střet	Drobné napětí	Mírová spolupráce
Povaha regionálního zapojení	Čína	Rozděl a panuj	Rozděl a prosperuj	Multilaterální regionální zapojení se a budování důvěry
	USA	Zkrocení Číny politikou výlučných aliancí a kvazi-aliancí		
Vedení a změna dynamiky moci		Pokles americké nadvlády a Sino-americká hegemonická soutěž	Rozdělení regionu mezi čínskou a americkou sféru zájmů.	Čínský mírový vzestup a Sino-americké spolu-vedení
Stupeň slučitelnosti preferencí	Mezi Čínou a USA	Nízký stupeň: Střet strategických cílů a národních zájmů	Určitá míra konvergence zájmů	Vysoká míra partnerství a společných vizí
	Mezi Čínou a ostatními narokujícími zeměmi	Nízký stupeň	Určitá míra sdílených zájmů, které jsou více pragmatické a ekonomicky poháněné	Vysoký stupeň
Faktor ASEAN	Úroveň jednoty mezi členy ASEAN	Nedostatek soudržnosti na daný problém	Oficiální soudržnost s drobnými deviacemi	Vysoký stupeň soudržnosti
	ASEAN a ostatní (přímo i nepřímo zahrnuté) státy	Podněcování napětí kvůli domácí popularitě a regionální strategické kompetenci	Usilovat o prospěch díky čínským vazbám, ale nevzdání se teritoriálních nároků	Podpoření multilaterálního konflikt-managementu a pragmatického společného rozvoje zdrojů v Jihočínském moři

Zdroj: Kim (2016)

6 Závěr

Sporná území v Jihočínském moři jsou hlavním geopolitickým zájmem států s ním sousedících i států externích, které sice do sporu přímo nezasahují jako subjekty nároklující si některá území, ale mají kupříkladu zájem na svobodném využívání námořních tras.

Cílem této práce bylo analyzovat napjatou situaci v Jihočínském moři a její geopolitické podmíněnosti. Mezi hlavní okruhy, kterými se práce zabývala, patří sporná území, skrze něž je primárně generováno napětí, a to kvůli zájmu mnoha státních aktérů o stanovení suverenity nad těmito pevninskými útvary. Dalším okruhem byla stupňovaná čínská aktivita v poledních letech, která vedla k zesilování napětí v Jihočínském moři, což se odrazilo i ve zvýšeném počtu zpráv ve světových médiích o tomto sporu. Posledním okruhem zájmu práce byly faktory, které by v budoucím vývoji sporu mohly eskalovat situaci natolik, že by v regionu vznikl konflikt.

Limitujícím činitelem pro spolehlivost výsledků této práce byla především kombinace předpokladů metody systematické rešerše a omezení daná možnostmi bakalářské práce. Systematická rešerše musela být zaměřena pouze na články z recenzovaných časopisů disponujících impakt faktorem. To navzdory relevantnosti časopisů, poskytlo spíše omezený rozsah typů zdrojů. Pro práci by například bylo užitečné zařadit výzkumné zprávy či oficiální vyjádření z Organizace spojených národů a jiných institucí, nebo i konkrétních států zapojených do sporu. Systematická rešerše neposkytuje nové informace o tématu, ale syntetizuje výsledky již vzniklých prací ke sledovanému tématu. Slouží tedy jako nástroj pro identifikaci momentálního stavu poznání.

Hlavními územími, o která projevují státy při pobřeží Jihočínského moře zájem, jsou Spratlyho a Paracelovy ostrovy. Spratlyho ostrovy leží na jihu Jihočínského moře a o suverenitu nad nimi usilují zejména Filipíny, Tchaj-wan, Vietnam, Čína a Malajsie. Ačkoliv ostrovy nemají velkou rozlohu, podmiňujícími faktory geopolitického chování států, jsou energetické suroviny, které jsou mimořádně potřebným elementem pro rozvíjející se státy Jihovýchodní Asie a Čínu kvůli jejímu ekonomickému vzrůstu a zvýšené potřebě ropy. Dalším faktorem je strategická poloha ostrovů zaručující kontrolování mořských cest, po kterých je přepravováno zboží a suroviny hlavně do Číny a Japonska. Paracelovy ostrovy jsou ve střetu zájmů pouze mezi Vietnamem, Čínou a Tchaj-wanem. I tyto ostrovy jsou strategicky důležitým bodem včetně surovinových zásob v jejich přilehlých vodách.

Ve vztahu ostrovů k napjaté situaci v regionu jsou největším problémem nejasné funkce Výlučné ekonomické zóny. V přilehlých vodách ostrovů totiž není jasně určeno, které aktivity (zejména vojenské) jsou ve vodách povoleny a které ne. Nejasnost aktivit v přilehlých

mořských zónách ostrovů by mohla mít veliký vliv na vznik konfliktu. Druhým nejčteněji uváděným faktorem byla totiž možnost, že by vznik konfliktu mohl být v důsledku špatné kalkulace jednoho ze států vedoucí k nehodě způsobené přítomností válečné lodě na sporném území. Nejčteněji predikovaným faktorem byla multilaterálnost sporu, která podle čínských výroků vede pouze ke zhoršení situace a zvyšování napětí. Zvyšování napětí by mohlo být přeměněno v konflikt právě nějakým nedopatřením či menším útokem na cizí loď operující v přilehlých vodách ostrovů. V případě vzniku konfliktu je velice pravděpodobné, že by v něm participovaly i USA, které mají v oblasti geopolitické zájmy, a navíc s Filipínami uzavřenou dohodu, v jejíž kompetenci je pomoc USA Filipínám v případě jejich napadení. Kvůli velkým investicím Číny do států Jihovýchodní Asie a velkým ekonomickým stykům je ale vznik konfliktu spíše nepravděpodobný.

Rovnováha moci naklánějící se od USA směrem k Číně je způsobena ekonomickým růstem Číny vedoucím k větší asertivitě v oblasti Jihočínského moře. Tuto změna v jednání Číny lze pozorovat od roku 2008 či 2009. Čína rovněž prohlásila Jihočínské moře za oblast svého národního zájmu, což je označení, které bylo v minulosti přisouzeno i Tibetu. Důsledkem vyhlášení tohoto statusu je větší neústupnost čínské politiky v oblasti. Geopolitické asertivní chování Číny je výrazně ovlivněno i vzrůstajícím nacionalismem čínského obyvatelstva, který vede i k ovlivňování rozhodnutí čínských generálů, aby udrželi stabilitu své země.

Hlavními zdroji napětí jsou v Jihočínském moři, jak už bylo zmíněno výše, sporná území. Za předpokladu, že se státy chovají v rámci teorie klasické geopolitiky, jsou sporná území nevyhnutelně generována a jsou hlavní příčinou napětí. Státy ke svému „životu“ potřebují podle těchto premis zdroje a území, přičemž dochází k roztahování jednotlivých států. Když Čína vyhlásila Jihočínské moře jako svůj národní zájem, způsobila tím střet mezi jednotlivými státy, které také nárokují sporná území. Příklad Jihočínského moře je z pohledu státních představitelů s klasickou teorií geopolitiky tedy v souladu. Z výzkumného hlediska je ale důležité situaci pozorovat více z perspektivy kritické geopolitiky. Čína nezvýšila svůj zájem pouze kvůli přístupu k 'nezbytným' zdrojům, ale také kvůli mocenským ambicím představitelů vládnoucího režimu a v neposlední řadě pro uspokojení svých obyvatel, kteří ve vzrůstající míře projevují nacionalistické postoje.

7 Literatura a zdroje dat

7.1 Literatura

AGNEW, J. (2010): Emerging China and critical geopolitics: between world politics and Chinese particularity. *Euroasian Geography and Economics*, 51, č. 5, s. 569-582.

AL JAZEERA (2015): China hits back in US Navy row

<http://www.aljazeera.com/news/asia-pacific/2009/03/200931013517425644.html>, (3. 3. 2016)

BOŘIL, V. (2015): Projevy banálního nacionalismu v procesu etno-politického soupeření na Britských ostrovech. Bakalářská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 76 s.

DALBY, S. (1996): Writing critical geopolitics: Campbell, Ó Tuathail, Reynolds and dissident skepticism. *Political Geography*, 15, č. 6/7, s. 655-660.

DALBY, S., Ó TUATHAIL, G. (1996): The critical geopolitics constellation: problematizing fusion of geographical knowledge and power. *Political Geography*, 15, č. 6-7, s. 451-456.

DALBY, S., Ó TUATHAIL, G. (1998): *Rethinking geopolitics*. Routledge, London, 333 s.

deLISLE, J. (2012): Troubled waters China's claims and the South China Sea. *Orbis*, 56, č. 4, s. 608-642.

DODDS, K. (2001): Political geography III: critical geopolitics after 10 years. *Progress in Human Geography*, 25, č. 3, s. 469-484.

ELDEN, S. (2010): Land, terrain, territory. *progress in human geography*, 34, č. 6, 799-817.

FRANCKX, E., BENATAR, M. (2012): Dots and lines in the South China Sea: insights from the law of map evidence. *Asian Journal of International Law*, 2, č. 1, 89-118.

HIGGINS, J. P. T., GREEN, S. (eds.) (2008): *Cochrane handbook for systematic reviews of interventions*. John Wiley & Sons Ltd., Chichester, 649 s.

HOSSAIN, K. (2013): The UNCLOS and the US-China hegemonic competition over the South China Sea. *Journal of East Asia and International Law*, 6, č. 1, s. 107-133.

HU, N-T. A. (2010): South China Sea: troubled waters or a sea of opportunity? *Ocean Development & International Law*, 41, č. 3, 203-213.

CHENG, J. Y. S., PALADINI, S. (2014): China's ocean development strategy and its handling of the territorial conflicts in the South China Sea. *Philippine Political Science Journal*, 35, č. 2, 185-202.

KARIM, M. A. (2013): The South China Sea disputes: is high politics overtaking? *Pacific Focus*, 28, č. 1, s. 99-119.

KIM, J. (2016): Possible future of the contest in the South China Sea. *The Chinese Journal of International Politics*, 9, č. 1, 27-57.

LI, M. (2015): The People's Liberation Army and China's smart power quandary in Southeast Asia. *Journal of Strategic Studies*, 38, č. 3, s. 359-382.

LUJALA, P., RØD, J. K., THIEME, N. (2007): Fighting over oil: introducing a new dataset. *Conflict Management and Peace Science*, 24, č. 3, 239-256.

MACKINDER, H. J. (1904): The geographical pivot of history. In: Ó Tuathail G., Dalby, S., Routledge, P. (1998): *The geopolitics reader*. Routledge, Londýn, 327 s.

MIYOSHI, M. (2012): China's "U-shaped line" claim in the South China Sea: any validity under international law? *Ocean Development & International Law*, 43, č. 1, s. 1-17.

Ó TUATHAIL, G. (1999): Understanding critical geopolitics: geopolitics and risk society. *Journal of Strategic Studies*, 22, č. 2-3, s. 107-124.

Ó TUATHAIL, G., AGNEW, J. (1992): Geopolitics and discourse: practical geopolitical reasoning in American foreign policy. *Political Geography*, 11, č. 2, s. 190-204.

OTT, M. C. (2011): Deep danger: competing claims in the South China Sea. *Current History*, 110, č. 737, s. 236-241.

PETTICREW, M., ROBERTS, H. (2006): *Systematic reviews in the social sciences: a practical guide*. Blackwell Publishing, Malden, 336 s.

RAHMAN, C., TSAMENYI, M. (2010): A strategic perspective on security and naval issues in the South China Sea. *Ocean Development & International Law*, 41, č. 4, s. 315-333.

RYAN, G. (2010): Guidance notes on planning a systematic review. [https://www.tcd.ie/Library/support/subjects/psychology/Guidance%20on%20planning%20a%20systematic%20review%20\(2\).pdf](https://www.tcd.ie/Library/support/subjects/psychology/Guidance%20on%20planning%20a%20systematic%20review%20(2).pdf), (24. 2. 2016)

SCOTT, D. (2012): Conflict irresolution in the South China Sea. *Asian Survey*, 52, č. 6, s. 1019-1042.

SCHOFIELD, C., STOREY, I. (2009): *The South China Sea dispute: increasing stakes and rising tensions*. The Jamestown Foundation, Washington, DC, 43 s.

SHARP, J. P. (2013): Geopolitics at the margins? reconsidering genealogies of critical geopolitics. *Political Geography*, 37, November 2013, s. 20-29.

SIMON, S. W. (2012): Conflict and diplomacy in the South China Sea. *Asian survey*, 52, č. 6, s. 995-1018.

SUN, K-M. (1995): Policy of the Republic of China towards the South China Sea: recent developments. *Marine Policy*, 19, č. 5, s. 401-409.

THAO, N. H., AMER, R. (2009): A new legal arrangement for the South China Sea? *Ocean Development & International Law*, 40, č. 4, s. 333-349.

THE GUARDIAN (2015): Beijing summons US ambassador over warship in South China Sea <http://www.theguardian.com/world/2015/oct/27/us-warship-lassen-defies-beijing-sail-disputed-south-china-sea-islands>, (10. 5. 2016)

THE GUARDIAN (2009): Naval standoff threatens US-China military relations
<http://www.theguardian.com/world/2009/mar/13/us-china-naval-standoff>, (3. 3. 2016)

TOMEŠ, J. (2000): Geopolitika – nástroj a proces politické organizace prostoru. In: Jehlička, P., Tomeš, J., Daněk, P. (eds): Stát, prostor, politika: vybrané otázky politické geografie, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, s. 151-179.

YAHUDA, M. (2013): China's new assertiveness in the South China Sea. Journal of Contemporary China, 22, č. 81, s. 446-459.

7.2 Zdroje dat

CIA, THE WORLD FACTBOOK (2015): Country profiles.
<https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/>, (10. 5. 2016)

GLOBAL FIRE POWER (2015): Active military manpower.
<http://www.globalfirepower.com/active-military-manpower.asp>, (10. 5. 2016)

PEACE RESEARCH INSTITUTE OSLO (2014): Petro dataset.
https://www.prio.org/Global/upload/CSCW/Data/Geographical/PETRO_dataset_080907.zip,
(20. 4. 2016)

STOCKHOLM INTERNATIONAL PEACE RESEARCH INSTITUTE (2015): Military Expenditure Database.
http://www.sipri.org/research/armaments/milex/milex_database, (19. 4. 2016)

Přílohy

Příloha 1: Sumarizace článků pro systematickou rešerši

Číslo článku	1
Cíle článku	Analýza a posouzení pokroku, který byl zatím učiněn z hlediska řízení konfliktu.
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Konkretizace o jaká území mají zájem které státy. Popis vývoje soupeření o sporná území. Založení administrativní zóny Sansha. Otázka, zda útvary v moři lze považovat za ostrovy.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Ropná krize v roce 2008 zvýšila napětí v Jihočínském moři. Článek se ale spíše zabývá faktory, které vedou mírovou cestou včetně mezinárodního soudu, který může přispět k řešení sporu.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	Ropná krize v roce 2008.
Citace článku	Thao, N. H., Amer, R. (2009): A new legal arrangement for the South China Sea. <i>Ocean Development & International Law</i> , 40, č. 4, s. 333-349.
Relevance	Vysoká

Číslo článku	2
Cíle článku	Článek se zaměřuje na hlavní mořské linie komunikace (SLOC), regionální námořní vývoj a případovou studii čínské opozice k vojenským operacím v jejich Výlučné ekonomické zóně Jihočínského moře.
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Popisuje cestu obchodní trasy. Uvádí počet a konkrétní ostrovy, které jsou ve Spratlyho ostrovech okupovány. Uvádí strategický význam Spratlyho ostrovů. Zabývá se aktivitami povolenými v přilehlých vodách.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Konflikt o Tchaj-wan. Konflikt mohou způsobit i etnické, náboženské a kulturní odlišnosti. Zvyšování kapacit vojska v regionu by mohlo způsobit incident vedoucí ke konfliktu.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	Autoři uvádějí údaje k vojenskému růstu Číny.
Citace článku	Rahman, C., Tsamenyi, M. (2010): A strategic perspective on security and naval issues in the South China Sea. <i>Ocean Development & International Law</i> , 41, č. 4, 315-333.
Relevance	Vysoká

Číslo článku	3
Cíle článku	Článek posuzuje akce externích zúčastněných stran (USA), vojenské schopnosti států Jihovýchodní Asie a diplomacii pro ně přístupnou.
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Stručné uvedení, o které území je zájem včetně otázky nad tím, zda jsou útvary skutečně ostrovy. Vize Číny o výlučné ekonomické zóně.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Dohoda Filipín s USA a multilaterálnost sporu.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	
Citace článku	Simon, S. W. (2012): Conflict and diplomacy in the South China Sea. Asian survey, 52, č. 6, s. 995-1018.
Relevance	Nízká

Číslo článku	4
Cíle článku	Článek se zabývá mezinárodním, regionálním a bilaterálním prostředím v souvislosti s nejasností potencionálního konfliktu.
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Uvádí jednotlivé nároky států. Založení distriktu Sansha. Otázka, jestli jsou útvary ostrovy.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Multilaterálnost včetně růstu armádních složek v regionu.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	Čínský růst. Dále uvádějí výroky k čínským vojenským cvičením a čínským nárokům.
Citace článku	Scott, D. (2012): Conflict irresolution in the South China Sea. Asian Survey, 52, č. 6, s. 1019-1042.
Relevance	Vysoká

Číslo článku	5
Cíle článku	Analýza sporů a přítomnosti USA v Jihočínském moři.
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Stručné uvedení jednotlivých nároků.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Tchaj-wan. Multilaterálnost včetně amerického pohledu na spor.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	Čínský růst.
Citace článku	Ott, M. C. (2011): Deep danger: competing claims in the South China Sea. Current History, 110, č. 737, s. 236-241.
Relevance	Vysoká

Číslo článku	6
Cíle článku	Analýza čtyř základních příčin zvýšení čínské aktivity na moři
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Zabývá se čínskými nároky včetně jejich nejasností.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Špatnou kalkulací státu. Uvádí i výroky čínských médií.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	Čínská nová asertivitu v JČM je důsledkem jejich silící vojenské síly, nacionalismu, rozšíření čínských národních zájmů a západní finanční krize. Čína v roce 2010 provedla několik vojenských cvičení v moři za účelem zastrašení sousedních států při pobřeží.
Citace článku	Yahuda, M. (2013): China's new assertiveness in the South China Sea. Journal of Contemporary China, 22, č. 81, s. 446-459.
Relevance	Vysoká

Číslo článku	7
Cíle článku	Článek posuzuje čínskou zahraniční politiku z přístupu tradičního realismu založeným na obsahové analýze dokumentů, literatury a rozhovorů čínských akademiků v oboru.
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Čínská nepopiratelná suverenity. Konflikt o útes Scarborough mezi Filipínami a Čínou.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Zejména se zabývá špatnou kalkulací států, která by mohla být příčinou konfliktu.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	Multilaterálnost sporu. Nacionalistická nálada v Číně. Představení síly.
Citace článku	Cheng, J. Y. S., Paladini, S. (2014): China's ocean development strategy and its handling of the territorial conflicts in the South China Sea. Philippine Political Science Journal, 35, č. 2, 185-202.
Relevance	Vysoká

Číslo článku	8
Cíle článku	Přezkoumání konfliktu mezi Čínou a jejími sousedy v JČM včetně účasti USA ve sporu.
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Stručné představení čínských nároků.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Zvýšená čínská aktivita. Zejména se ale zabývá multilaterálností sporu. Nereálnost konfliktu kvůli malému zisku z něj. Chybná kalkulace jednoho ze států. Dále je zde tabulka modelových situací pro vývoj sporu Jihočínského moře.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	Zvyšující nacionalismus, Jihočínské moře nástrojem k reinkarnaci čínské identity.
Citace článku	Kim, J. (2016): Possible future of the contest in the South China Sea. The Chinese Journal of International Politics, 9, č. 1, 27-57
Relevance	Vysoká

Číslo článku	9
Cíle článku	Úvod k momentálním akcím států Jihočínského moře, které způsobily eskalaci obav ohledně kooperace v regionu.
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Územní nároky Číny a Tchaj-wanu včetně výroků vztahujících se k nim. Uvádí, že ostrovy nemají ve větším konfliktu význam.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Komplexnost území a multilaterálnost sporu.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	
Citace článku	Hu, N-T. A. (2010): South China Sea: troubled waters or a sea of opportunity? Ocean Development & International Law, 41, č. 3, 203-213.
Relevance	Nízká

Číslo článku	10
Cíle článku	Porovnat politiku Čínské lidové armády a mírovou politiku Pekingů v Jihovýchodní Asii.
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Zejména se věnuje nejasnosti ohledně čínských územních nároků a skrze výroky čínských představitelů uvádí i strategický význam ostrovů.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Nacionalismus jako faktor. Dále špatná kalkulace jednoho ze států proti Číně.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	Asertivnější postoj způsoben růstem armádních kapacit včetně udání vojenských cvičení v Jihočínském moři. Dalšími důvody zmíněnými jsou nacionalismus a multilaterálnost.
Citace článku	Li, M. (2015): The People's Liberation Army and China's smart power quandary in Southeast Asia. Journal of Strategic Studies, 38, č. 3, s. 359-382.
Relevance	Vysoká

Číslo článku	11
Cíle článku	Zkoumání dopadů vysoké politiky ve sporech o JČM.
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Zabývá se nejasností čínských nárok a nároků ostatních zemí.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Zejména se článek zabývá multilaterálností sporů.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	Reakce na americkou politiku, která se zaměřuje na Asii.
Citace článku	Karim, M. A. (2013): The South China Sea disputes: is high politics overtaking? Pacific Focus, 28, č. 1, s. 99-119.
Relevance	Vysoká

Číslo článku	12
Cíle článku	Článek zkoumá vztahy USA a Číny v JČM a zdůrazňuje předpisy Mořského práva, které napomáhají k ujednání právní povahy napětí v JČM .
Jak se autor vyjadřuje ke sporným územím?	Mimo historického vývoje sporu se zaměřuje na čínské nároky a na povolené aktivity v přilehlých vodách. Následně sumarizuje jednotlivé nároky zúčastněných zemí a zabývá se významem Jihočínského moře.
Dotýká se autor možnosti vypuknutí konfliktu?	Špatná kalkulace včetně dohody mezi USA a Filipín.
Které faktory mohly zapříčinit čínskou aktivitu na moři?	Čínský ekonomický růst od 90. let.
Citace článku	Hossain, K. (2013): The UNCLOS and the US-China hegemonic competition over the South China Sea. Journal of East Asia and International Law, 6, č. 1, s. 107-133.
Relevance	Vysoká